PEDAGOGICKÁ FAKULTA
TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE

Doktorandská vedecká konferencia

Zborník abstraktov

JUVENILIA PAEDAGOGICA 2026
AKTUÁLNE TEORETICKÉ A VÝSKUMNÉ OTÁZKY PEDAGOGIKY V KONCEPTOCH DIZERTAČNÝCH PRÁC DOKTORANDOV

16. ročník
06. február 2026

Trnavská univerzita v Trnave
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogických štúdií

JUVENILIA PAEDAGOGICA 2026

AKTUÁLNE TEORETICKÉ A VÝSKUMNÉ OTÁZKY PEDAGOGIKY V KONCEPTOCH DIZERTAČNÝCH PRÁC DOKTORANDOV

Študentská vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou

Zborník abstraktov

06. február 2026
Trnava

Zborník abstraktov je súčasťou plánovaného elektronického zborníka JUVENILIA PAEDAGOGICA 2026, predstavujúceho jeden z výstupov študentskej vedeckej konferencie *Aktuálne teoretické a výskumné otázky pedagogiky v konceptoch dizertačných prác doktorandov,* ktorá sa koná dňa 06. 02. 2026 na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave pod záštitou dekanky doc. Ing. Viery Peterkovej, PhD.

Vedecký garanti konferencie:

prof. PhDr. Lívia ADAMCOVÁ, PhD.
prof. PhDr. Juraj HLADKÝ, PhD.
prof. PhDr. Ivo JIRÁSEK, Ph.D.
prof. PhDr. Ing. Blanka KUDLÁČOVÁ, PhD.
prof. PhDr. Viktor LECHTA, PhD.
prof. PhDr. Ivan LUKŠÍK, CSc.
prof. PhDr. Rastislav NEMEC, PhD.
prof. PhDr. Anton POKRIVČÁK, PhD.
prof. PhDr. Andrej RAJSKÝ, PhD.
prof. Ing. Veronika STOFFOVÁ, CSc.
doc. PaedDr. Naďa BIZOVÁ, PhD.
doc. Mgr. Martin BRESTOVANSKÝ, PhD.
doc. PhDr. Božena Horváthová, PhD.
doc. PhDr. Gabriela MAGALOVÁ, PhD.
doc. Ing. Ildikó PŠENÁKOVÁ, PhD.
doc. PhDr. Ivana ŠUHAJDOVÁ, PhD.
doc. Mgr. Hana VANČOVÁ, PhD., PhD.
doc. PaedDr. Andrej ZÁVODNÝ, PhD.
Mgr. et Mgr. Roman GAJDOŠ, PhD., univerzitný docent
PaedDr. Janette GUBRICOVÁ, PhD., univerzitný docent
PhDr. Peter KUSÝ, PhD., univerzitný docent
PhDr. Lucia KOČIŠOVÁ, PhD.
PhDr. Andrea LETAŠIOVÁ, PhD.
PaedDr. Jana BALÁŽOVÁ, PhD.
PaedDr. Jana FIALOVÁ, PhD.
Mgr. Timotej BLAŽEK, PhD.
Mgr. Adrián KOBETIČ, PhD.
Mgr. Alexandra KOCIANOVÁ, PhD.
Caroline Ann Daněk KYZEK, M.A., PhD.
Mgr. Kristína LIBERČANOVÁ, PhD.
Ing. Milan ŠTRBO, PhD.
PaedDr. Soňa ŠVECOVÁ, PhD.
Mgr. Zuzana TOMĆÁNIOVÁ, PhD

Organizačný výbor konferencie:

Mgr. Alexandra KOCIANOVÁ, PhD.
PaedDr. Marek BUBENÍK
Mgr. Patrícia JAKUBCOVÁ
Mgr. Veronika JAVORKOVÁ
Mgr. David KOSTLÁN
Mgr. Nela KOVÁČOVÁ
Mgr. Veronika STRÍŽENCOVÁ
Mgr. Hana VRTOCH OPPENBERGER
Mgr. Mária ZAUJECOVÁ
Bc. Adriána FILIPOVÁ
Bc. Matúš MIKULA
Bc. Martin RYCHLÝ
Bc. Natália ZBONČÁKOVÁ

Kontaktné údaje:

Katedra pedagogických štúdií
Pedagogická fakulta
Trnavská univerzita
Priemyselná 4
918 43 Trnava

E-mail:
konferenciadoktorandovkps@gmail.com

© Autori

Za jazykovú stránku jednotlivých príspevkov zodpovedajú autori.

ZOZNAM ZÚČASTNENÝCH UNIVERZÍT

Trnavská univerzita v Trnave

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave

Univerzita Komenského, Bratislave

Prešovská univerzita v Prešove

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Masarykova univerzita v Brne

Univerzita Karlova, Praha

Univerzita Tomáše Bati v Zlíne

Univerzita Palackého v Olomouci

Univerzita J. E. Purkyně, Ústí nad Labem

Ostravská univerzita, Ostrava

Západočeská univerzita v Plzni

Program konferencie

8:00 - 9:00 Registrácia účastníkov

9:00 - 9:15 Otvorenie konferencie
Aula

9:15 - 10:00 Plenárna prednáška + diskusia

10:00-10:15 Prestávka

10:15-11:00 Plenárna prednáška + diskusia

11.00-11:20 Prezentácia + diskusia

11:30-12:30 Obedová prestávka

12:30-15:55 Rokovanie v sekciách

Rôzne miestnosti

15:55 Záver konferencie
Aula

OBSAH

POZVANÉ PREDNÁŠKY (KEY SPEAKERS)

Prof. PhDr. Rastislav Nemec, PhD. (Trnavská univerzita v Trnave, Pedagogická fakulta)

Medzi teóriou hry a hravosťou: K niekoľkým argumentom v neprospech hry a v prospech hravosti ako charakterového a osobnostného rozmeru vedca

prof. PhDr. Ivan Jirásek, PhD. (Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury)

Schola ludus není zábava: Křehká síla hravosti mezi školkou a sněhem

Mgr. Dominika Kovácsová, Mgr. Nela Kováčová, prof. PhDr. Ivan Lukšík, CSc. (Trnavská univerzita v Trnave, Pedagogická fakulta)

Zážitok z výskumu z prvej ruky

SEKCIA 1

Iurii DEMEDIUK:
Educational significance (value) of cultural heritage objects in context of museum work in Eastern Europe

Mgr. Michael HOCK:
Didaktické princípy dejepisu ako kategória v školskom dejepise: teoreticko-kurikulárne východiská

Mgr. Natália DÍREROVÁ:
Právo ako nástroj podpory inkluzívnej kultúry v školách

Mgr. Pavel FLEKAČ:
Filozofické ukotvení pojmu vnímaní ve vztahu k profesní připravenosti studentů učitelství

Mgr. David KRČIL:
Predstava vzdelaného človeka v kritické pedagogice: psychologicko-vzdelanostní profil absolventa podle Henryho Girouxe, Petera McLarena a Paula Freireho

Ing. MA. Miroslava DURANKOVÁ:
Rozvoj morálnej imaginácie na ceste k efektívnej výchove charakteru

Mgr. Natálie DRAHORÁDOVÁ:
Podpora a rozvoj prosociálního chování *vůči sociálně znevýhodněným skupinám u žáků druhého stupně základních škol*

Mgr. Gréta BAKSOVÁ:
E-portfólio a umelá inteligencia ako nástroje rozvoje sebapoznania žiaka/ E-portfolio and Artificial Inteligence as Tools for Developing Pupils's Self-Awareness

Mgr. Klára BAJTOVÁ:
Zakotvená teorie jako rámec disertační práce

SEKCIA 2

Mgr. Simona CHICEVIČ:
Hra v živote dieťaťa v rodičovskom diskurze

PhDr. Melinda ČAKAROVÁ:
Supervízia z pohľadu manažmentu v zariadeniach pre seniorov a jej význam pre kultúru organizácie

Mgr. Natálie MIKLÁNKOVÁ:
Jak české základní školy reaguji na novou kulturní rozmanitost po roce 2022 Diskurzy, edukačné podněty a žitá zkušenost ukrajinských žáků

Mgr. Viktória ZUPKOVÁ:
Vzdelávacie ambície rómskych žiakov na Slovensku

PaedDr. Daniela BODNÁROVÁ:
Edukačný program primárnej prevencie problémov s návykovými látkami u rómskych žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Mgr. Tomáš PLANKA:
Kultúrna diverzita ako výzva penitenciárnej sociálnej práce

Mgr. Mária ZAUJECOVÁ:
Formovanie identity adolescenta s delikventným správaním ako zámer sociálno-pedagogického pôsobenia

Ing. Mgr. Katarína SOMOGYIOVÁ:
Problémové správanie žiakov v primárnom vzdelávaní a jeho dopad na edukačný proces

Mgr. Petronela KOVAĽOVÁ:
Problémové správanie ako indikátor adaptácie žiakov

PaedDr. Veronika HERIBANOVÁ:

Copingové stratégie u žiakov stredných škôl - teoretická analýza

SEKCIA 3

Mgr. Veronika STRÍŽENCOVÁ:
Inklúzia v historickom a medzinárodnom kontexte

Mgr. David KOSTLÁN:
Metodologické prístupy k meraniu predčasného ukončenia školskej dochádzky

Mgr. Michaela ZHÁNĚLOVÁ:
Vliv plánování tělesné výchovy podporovaného umělou inteligencí a sebeúčinnost učitelů a aktivní návyky jejich žáků

Mgr. Lenka BÍREŠOVÁ:
Učenie na pracovisku v integračných sociálnych podnikoch ako "živých laboratóriách" celoživotného učenia: projekt dizertačnej práce

Mgr. Marcela HAJTMÁNKOVÁ:
Význam sociálnych inovácií v zlepšovaní zručností dospelých vo vzdelávaní

Mgr. Samuel WOSIŇSKI:
Podpora resiliencie budúcich učiteľov - inšpirácia zo zahraničia, limity skúmania a potreba intervenčného smerovania

Mgr. Adriana ŠIPKOVÁ:
Učiteľské všímanie (Teacher noticing): Teoretický rámec a výskumný potenciál v oblasti predprimárneho vzdelávania

Mgr. Jana POSPÍŠILOVÁ:
Potřeby učitelů 1. stupně pro inkluzivní vzdělání žáků s PAS - teze dizertační práce

SEKCIA 4

Mgr. Aneta KOLODZEJOVÁ:
Kontextuálne vyučovanie fyziky ako prostriedok rozvoja kritického myslenia žiakov

Mgr. Bc. et Bc. Tomáš RUDINSKÝ:
Faktory vplývajúce na rozhodnutie začínajúcich študentov na FMFI UK zamerať svoje štúdium na oblasť fyziky

Mgr. Lívia SOBINOVSKÁ:
Tvorba výskumného nástroja na zisťovanie postojov učiteľov fyziky k inkluzívnemu vzdelávaniu

Mgr. Petra HRDINOVÁ:

Implimentace vzdělávacích chatbotů

Mgr. Ivona TŘÍSKOVÁ:
Cloud development environment as a support for the transition from guided learning to independent work by students

Mgr. Jana MIKOVÁ a Mgr. Michaela ŽIŠKOVÁ:
Představy žáků 1. stupně základní školy ČR o umělé inteligenci

Mgr. Dušan DANIEL:
Ktoré úlohy zo súťaže iBobor aktivujú algebrické myslenie?

Mgr. Jan GAGO:
Kategoriální systém matematického obsahu v pregraduální přípravě českých učitel*ů primárního vzdělávání jako výchozí bod pro výzkum (ne)souladu projektovaného a osvojeného kurikula v oblasti matematiky ve vybraných studijních programech*

Mgr. Tomáš HOLADA:
Analýza zpětné vazby začínajícího učitele matematiky ve výukových situacích

SEKCIA 5

Mgr. Zuzana MALÍČKOVÁ:
Tematika války v dětské literatuře a možnosti jejího využití v literární výchově

Mgr. Erika BRISUDOVÁ:
Podporné opatrenia vo výučbe písania a čítania

Mgr. Eva SVÁTKOVÁ:
Využití videoher ve výuce literární výchovy

Mgr. Kristína HOĽKOVÁ:
Emotikony ako prvok inklúzie: Rozvoj interpretačnej kompetencie v digitálnej komunikácii

Mgr. Kristína ŠČIGULINSKÁ:
Spojité písmo a písmo Comenia Script v kontexte porozumenia textu u žiakov primárneho vzdelávania

Petr VROBEL:
Mandolínové učebnice a jiná pedagogická literatúra pro tento nástroj na našem území

Mgr. Kateřina HÁLOVÁ:
Analýza učebnice českého jazyka a jejich využívání při rozvoji jazykových kompetencí žáků na příkladu učiva o slovese ve 4. až 6. ročníku

Mgr. et Mgr. Kateřina MALÁ:

Produkce psaného textu v učebnicích češtiny jako druhého/ dalšího jazyka na úrovni A1

SEKCIA 6

Mgr. Lucie HADAMČÍKOVÁ:
Multimodální komunikace a její využití ve výuce českého jazyka a literatury na 2. stupni základní školy při kontaktu žáků s uměleckým textem

Mgr. Bc. et Bc. Petr ZAPLETAL:
A Structural Flaw: The Substantive Epistemic Injustice of Large Language Models

Mgr. Aneta CHOVAŇÁKOVÁ:
Using Literary Texts to Develop Communicative Competence in EFL Classrooms

Mgr. Marek MYNAŘÍK:
Výuka anglického slovosledu v českých třídách: teorie, pilotáž a další kroky disertačního výzkumu

Mgr. Magdaléna TÝLOVÁ:
Možnosti literární výchovy v hospitalizačním prostředí

PaedDr. Bc. Roman VOJTECHOVSKÝ:
Vyučovanie slovenského posunkového jazyka na základných školách pre žiakov so sluchovým postihnutím - realita alebo otázka?

PhDr. Iva BÍBOVÁ:
Od apartheidu k inkluzi: vzdělávání neslyšících v Jihoafrické republice jako faktor kvality života

Mgr. Kristina CHALUPNÁ JÍNOVÁ:
Vnímání rasy a identity v školním prostředí: reflexe učitelů nad afro-brazilskou literaturou

SEKCIA 7

Mgr. Markéta PERINGEROVÁ:
Umění kolem nás: experimentální výuka dějin umění na 1. stupni základní školy

MgA. Hynek CHMELAŘ:
Výchova uměním jako existenční strategie

Ing. Tatiana UHRÍKOVÁ:
"Načo nám to bude?" Interdisciplinarita umeleckých tendencií v kurikule techniky a výtvarnej výchovy základnej školy

MgA. Tereza VLASÁKOVÁ:
Mentální vizualizace jako pedagogická praxe: Teoretické uchopení a aplikační rámce pro výuku výtvarné výchovy

Mgr. Lucie MLÝNKOVÁ:
Further Education Course for Teachers: Analysis of Visual Arts Assignments

Mgr. et Mgr. Eva VÁPENKOVÁ:
Vztah k místu jako průsečík uvažování o obnově obousměrného dialogu s žitým světem pro výtvarně-edukativní intervenci v prostorech nové divočiny

MgA. Kateřina SZYMECZKOVÁ:
Mapování základních uměleckých škol z hlediska výuky skladby

MgA. Lucie PÁCHOVÁ, PhD.:
Zvuková krajina jako tvůrčí pole akustické ekologie v hudebním vzdělávání: formát workshopu pro pedagogy

Mgr. et Mgr. Klára HORVÁTHOVÁ:
Protocol for a systematic review of effectiveness: The impact of music therapy and music-based interventions on the behaviour, cognitive functioning and well-being of people with intellectual disability

SEKCIA 8 (ŠVOK)

Bc. Radoslava KSIAŽEKOVÁ :
Aplikácia semi-projektívnej metódy Blob Tree testu v diagnostickej praxi sociálneho pedagóga

Bc. Adriana FILIPOVÁ:
Analýza činnosti občianskeho združenia zameraného na prácu s deťmi a mládežou z CDR ako východisko pre tvorbu peer metodickej príručky pre dobrovoľníkov

Bc. Milena FULAJTÁROVÁ:
Medzigeneračné vzťahy v perspektíve sociálnej pedagogiky: výskumné prístupy a možnosti intervencie

ABSTRAKTY

PLENÁRNE PREDNÁŠKY KEYNOTE SPEEKEROV

Medzi teóriou hry a hravosťou: K niekoľkým argumentom v neprospech hry a v prospech hravosti ako charakterového a osobnostného rozmeru vedca

Prof. PhDr. Rastislav Nemec, PhD.
(Trnavská univerzita v Trnave, Pedagogická fakulta)

Prednáška má za cieľ predostrieť okrem krátkeho teoretického náčrtu rôznych filozofických prístupov k téme hry aj demarkačnú líniu medzi hrou ako univerzálnym fenoménom prítomným v kultúre či už v kontexte entertainmentu, edutainmentu či servotainmentu na jednej strane a hravosťou ako morálnou črtou osobnosti (študenta, vedca, pedagóga...), ktorá sa nielen stáva čoraz potrebnejšou schopnosťou z hľadiska vyššieho výkonu, vedeckého progresu či úspešnejšieho výskumu, ale aj z hľadiska hlbšej devízy a intenzívnejšej podoby „zakomponovania" osobnostného rozmeru, tzv. allotainmentu –podoby sociálnosti do výskumu. Hoci sú samotné historické koncepty hry v dejinách všeobecne známe a svojím spôsobom „neutrálne" rovnako ako primát zábavy, nadobúdajúci vždy nový významový obsah (smerujúci k totalizácii zábavy?), cieľom je poukázať na prítomnosť v nich opomínaného konceptu a významu „hravosti" ako potenciálnej inšpirácie s jedným výsledkom: nastoliť niekoľko argumentov v prospech tejto „ojedinelej" individuálnej vlastnosti (študenta, vedca, pedagóga), výsledkom ktorej býva intenzívnejší a výdatnejší (aj vedecký aj osobný) vklad.

Schola ludus není zábava: Křehká síla hravosti mezi školkou a sněhem

prof. PhDr. Ivo Jirásek, Ph.D.
(Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury)

Přesvědčení, že *„škola má být hrou"* je v pedagogickém diskurzu často zjednodušováno adezinterpretováno. Jak Komenského Schola ludus, tak současná zážitková pedagogika však chápou hru nikoli jako lehkou zábavu, ale jako hlubší modus lidského poznávání a transformace. Hravost představuje otevřený strukturovaný prostor umožňující experimentování a nejistotu, zatímco zábava je primárně zaměřena na příjemný prožitek bez poznávacího přesahu. Moderní fenomény enertainmentu a povrchní gamifikace tento rozdíl dále stírají, když vytvářejí iluzi hry prostřednictvím odměn a bodů, ale často nevedou k hlubšímu učení prostřednictvím existenciálního pojetí hry. Přednáška současně představuje vybrané vizuální výzkumné metody jako je analýza obrazů, a to v kontextu předškolní pedagogiky a z prostředí zimních expedic a ukazuje tak, že hravost může být přítomná i v pedagogickém výzkumu. Tyto přístupy na hraně soudobého paradigmatu vybízejí k odvážnému zkoumání v protikladu k pozitivistickému a scientistickému přístupu k realitě, tedy k přijetí nejistoty a modu metaforické pravdivosti jako součásti vědeckého procesu. Hra jako princip objevování tak není cílem, ale cestou k autentickému porozumění sobě, druhým i světu.

Zážitok z výskumu z prvej ruky

Mgr. Dominika Kovácsová, Mgr. Nela Kováčová, prof. PhDr. Ivan Lukšík, CSc.
(Trnavská univerzita v Trnave, Pedagogická fakulta)

Pri fenomenologickom interview ten kto rozpráva zažíva seba a ten kto počúva to zažíva v druhom kruhu. Rozprávanie o silnom zážitku má sebatransformujúci náboj. Pri analýze sa zážitok znovusprítomňuje medzi zúčastnenými. Príspevok je o IPAe, o školiteľsko-doktorandských hermeneutických kruhoch, o co-creative research a tiež o tom, čo je to z prvej ruky.

.

SEKCIA 1

Iurii DEMEDIUK

(Faculty od Education, Palacky University Olomouc)

Educational significance (value) of cultural heritage objects in the context of museum work in Eastern Europe

This research examines the complexity of defining the value of cultural heritage objects within the framework of museum pedagogy in Eastern Europe, with particular emphasis on the challenges posed by the ongoing Russian–Ukrainian war since 2014. The study argues that the traditional criteria used to assess the significance of museum objects—historical, artistic, scientific, educational, ethnographic, aesthetic and cultural—are insufficiently flexible in wartime conditions, when the destruction, displacement, and politicisation of heritage become deliberate instruments of aggression. The article analyses Ukrainian legislation, international standards (UNESCO, ICOM), and recent museum practices to identify how value categories must be reconsidered to ensure both the protection and the pedagogical usability of museum items. Special attention is given to the processes of evacuation, risk assessment, and prioritisation of objects during emergencies, which reveal asymmetries between legal norms, institutional capabilities, and real wartime threats. Museum pedagogy is presented not only as an educational practice, but as a tool for safeguarding cultural identity, resilience, and collective memory under conditions of conflict. The study demonstrates that cultural heritage in Ukraine has become a target of symbolic violence aimed at delegitimising Ukrainian identity, which increases the necessity of redefining museum value through a combination of scholarly, societal, and security-based criteria. The findings highlight the need for an integrated, context-sensitive approach to evaluating and managing cultural heritage in Eastern Europe today.

Key words: *museum pedagogy; cultural heritage; value assessment; education; Eastern Europe*

Mgr. Michael HOCK

(Katedra histórie a didaktiky dejepisu, Pedagogická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave)

Didaktické princípy dejepisu ako kategória v školskom dejepise: teoreticko-kurikulárne východiská

Príspevok sa zameriava na didaktické princípy dejepisu ako osobitnú disciplinárnu kategóriu a predstavuje teoreticko-kurikulárne východiská prebiehajúceho dizertačného výskumu. V didaktike dejepisu sú didaktické princípy často prítomné implicitne prostredníctvom jednotlivých pojmov a prístupov, avšak len zriedkavo sú reflektované ako ucelený analytický rámec vyučovacieho predmetu. V dôsledku toho zostáva ich postavenie vo vzťahu k všeobecným didaktickým zásadám, kompetenčným rámcom a obsahovej štruktúre predmetu nejednoznačné. Príspevok vychádza z východiska, že didaktické princípy dejepisu predstavujú disciplinárne špecifickú kategóriu, ktorá usmerňuje výber učiva a vyučovacích metód vo

výučbe dejepisu. V tomto zmysle fungujú ako selektívny rámec, prostredníctvom ktorého sa z množstva historických informácií vyberajú tie aspekty, ktoré sú pre vyučovanie didakticky relevantné. Na príklade kurikulárnych dokumentov v Rakúsku je poukázané na skutočnosť, že didaktické princípy dejepisu tvoria pevnú súčasť týchto dokumentov, čím nadobúdajú normatívnu aj metodologickú funkciu. Cieľom príspevku je konceptualizovať didaktické princípy dejepisu ako stabilný metodologický rámec, ktorý umožňuje diachronickú analýzu kurikula a zároveň vytvára východisko pre následnú analýzu didaktickej štruktúry učebníc dejepisu ako sprostredkujúcich médií vyučovacieho predmetu.

Kľúčové slová: *didaktické princípy dejepisu; didaktika dejepisu; rakúsky učebný plán dejepisu; metodologický rámec; učebnica dejepisu*

Mgr. Natália DÍREROVÁ

(Katedra správneho práva, Univerzita Komenského v Bratislave)

Právo ako nástroj podpory inkluzívnej kultúry v školách

Inkluzívne vzdelávanie predstavuje nielen pedagogický, ale aj právny princíp, ktorý reflektuje hodnoty rovnosti, spravodlivosti a ľudskej dôstojnosti vo vzdelávacom procese. Cieľom príspevku je analyzovať úlohu práva ako nástroja podpory inkluzívnej kultúry v školách v podmienkach Slovenskej republiky. Pozornosť sa sústreďuje na právny rámec, ktorý vytvára predpoklady pre inkluzívne vzdelávanie najmä zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon), antidiskriminačný zákon a relevantné medzinárodné dokumenty. Príspevok skúma, do akej miery právne normy podporujú alebo limitujú vytváranie inkluzívnej kultúry v školách teda prostredia, ktoré rešpektuje rozmanitosť žiakov a systematicky odstraňuje bariéry v prístupe k vzdelávaniu. Zároveň sa analyzuje, ako implementácia právnych princípov v praxi závisí od porozumenia a spolupráce medzi pedagógmi, školskými podpornými tímami a právnymi inštitúciami. Metodologicky príspevok vychádza z právnej analýzy a komparácie právnych predpisov, doplnenej o interpretačný prístup vychádzajúci z pedagogickej teórie inklúzie. Cieľom je poukázať na potrebu chápať právo nie ako obmedzujúci systém, ale ako nástroj, ktorý môže aktívne prispieť k formovaniu inkluzívnej kultúry v školskom prostredí ak je správne aplikované, interpretované a doplnené o vzdelávacie stratégie založené na rešpekte k rôznorodosti.

Kľúčové slová: *inkluzívne vzdelávanie, právna regulácia, školský zákon, inkluzívna kultúra, právo na vzdelanie, rovnosť príležitostí*

Mgr. Pavel FLEKAČ

(Katedra společenských věd, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci)

Filozofické ukotvení pojmu vnímání ve vztahu k profesní připravenosti studentů učitelství

První dekády 21. století v českém vzdělávání provázejí kurikulární proměny a posun k rozvoji kompetencí, které propojují znalosti, dovednosti, postoje a jednání v reálných situacích. V souvislosti s těmito proměnami se otevírá otázka profesní připravenosti budoucích učitelů, již lze chápat nejen jako kompetenční výbavu, ale také jako reflexivní sebehodnocení

a hodnocení druhými, opřené zejména o zkušenost pedagogické praxe. Příspěvek vymezuje pojem vnímání a jeho vztah k „vnímané připravenosti“ studentů učitelství v pregraduální přípravě. Teoretická část toto vymezení zakotvuje ve filozofii vnímání a vychází z předpokladu, že vnímání připravenosti je reflexivní, hodnotící a situačně podmíněné. Tento rámec umožňuje promýšlet, proč se mohou lišit perspektivy studenta a cvičného učitele při posuzování připravenosti v průběhu praxí, a zároveň otevírá prostor pro interpretaci těchto rozdílů v širším kontextu výzkumů zaměřených na profesní připravenost studentů učitelství.

Klíčová slova: *vnímání; filozofie vnímání; profesní připravenost; student učitelství; pedagogická praxe*

Mgr. David KRČIL

(Katedra občanské výchovy a filozofie, Pedagogická Fakulta, Univerzita Karlova)

Představa vzdělaného člověka v kritické pedagogice: psychologicko-vzdělanostní profil absolventa podle Henryho Girouxe, Petera McLarena a Paula Freireho

Příspěvek představí přehledovou studii zaměřenou na pojetí finality vzdělávání v teoriích prominentních představitelů kritické pedagogiky. Vychází z předpokladu, že každá teorie vzdělávání pro své fungování zahrnuje buď explicitně popsanou nebo pouze implicitně obsaženou představu výsledků vzdělávání v podobě určité vize vzdělaného člověka, ať už je tato vize rigidní nebo široká a volná. Cílem prezentované dílčí části disertační práce je utvořit psychologicko-vzdělanostní profil absolventa kritické pedagogiky prostřednictvím konceptuální analýzy ústředních děl jejích prominentních představitelů. Zmíněný profil je koncipován primárně jako soubor postojů, dovedností a znalostí kriticky vzdělaného člověka, tak jak jej ve svých dílech deklarovali nebo implikovali přední kritičtí myslitelé: Henry Giroux, Peter McLaren a Paulo Freire. Zmínění autoři sami finalitu své koncepce vzdělávání často označují pojmem kritický (demokratický) občan, stejně tak i tento příspěvek považuje pojem za klíčový a snaží se zpřesnit a strukturovat jeho skutečný obsah napříč autory. Studie tak přispívá k systematičtějšímu uchopení obrazu vzdělaného člověka v rámci kritické pedagogiky a vytváří metodologický základ pro jeho následnou komparaci s představou vzdělaného člověka v školních kurikulech nebo vzdělávacích teoriích.

Klíčová slova: *kritická pedagogika, představa kriticky vzdělaného člověka, kritický občan, psychologicko-vzdělanostní profil, sociální teorie vzdělávání*

Ing. MA. Miroslava DURANKOVÁ

(Pedagogická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave)

Rozvoj morálnej imaginácie na ceste k efektívnej výchove charakteru

Efektívna výchova charakteru sa vo veľkej miere opiera o rolu učiteľa ako morálneho vzoru a o vnútornú motiváciu žiaka. Podľa Jubilee Centre for Character and Virtues sa cnosti nadobúdajú tromi spôsobmi: sú zachytené (caught), vyučované (taught) a aktívne hľadané (sought). Práve vnútorné hľadanie a slobodné rozhodnutie jednotlivca pre rozvoj vlastného charakteru predstavuje najúčinnejšiu formu formácie, nakoľko vychádza z internej motivácie.

Pretrvávajúcou výzvou tiež zostáva tzv. „problém medzery“ (gappiness problem) – priepasť medzi „gramotnosťou v cnostiach“ (teoretickým poznaním) a samotným „cnostným konaním“. Tento príspevok skúma, ako môže rozvoj morálnej imaginácie preklenúť túto priepasť a transformovať pasívne vedomosti na aktívny rozvoj charakteru. Vychádzajúc z filozofických a pedagogických základov Bohlin (2010), Burka (1790), Johnsona (1993), Kirka (1953) , a Platóna štúdia predpokladá, že morálna imaginácia umožňuje jednotlivcom vnímať druhých ako morálne bytosti (nie predmety) a pravidelným precvičovaním a rozvojom morálnej imaginácie prostredníctvom príbehov a umenia môžeme doplniť našu obmedzenú životnú skúsenosť o zdedenú morálnu múdrosť. Tento proces vedie ku „kultivácii túžby“ Bohlin (2010), kde sa vnútorná motivácia človeka orientuje smerom k dobru a tiež mu umožňuje konať slobdoné a dobré rozhodnutia v situáciách, kedy nevie ako konať. Johnson (1993) dodáva, že „kritická morálna imaginácia by mala byť základom nášho morálneho uvažovania a sebapoznania a v ideálnom prípade by morálna predstavivosť poskytovala prostriedky na pochopenie seba samého, druhých, inštitúcií a kultúr, na reflexívnu kritiku a na skromnú transformáciu, ktoré spolu tvoria základ morálneho rastu.“ Cieľom príspevku bude detailnejšie predstaviť pojem morálnej imaginácie a jeho sprievodné pojmy, ako aj detailnejšie definovať možnosti jeho využitia pri výchove charakteru.

Kľúčové slová: *výchova charakteru, morálna imaginácia, kultivácia túžby, problém medzery, cnosť, sebapoznanie.*

Mgr. Natálie DRAHORÁDOVÁ

(Katedra speciální pedagogiky, Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova)

Podpora a rozvoj prosociálního chování vůči sociálně znevýhodněným skupinám u žáků druhého stupně základních škol

Projekt cíleného rozvoje prosociálního chování a konceptu empatie vůči sociálně znevýhodněným skupinám u druhostupňových žáků vychází z koncepce RVP, kde jsou školy chápány jakožto instituce primárně akcentující osvojování faktických poznatků, přičemž složka apelu na výchovu prosociálně orientovaného dospívajícího jedince s morálně ukotvenými společensky přijatelnými hodnotami nápadně zaostává. Na pozadí aktuálních výzkumů o nedostatku solidarity vůči osobám se sociálním znevýhodněním v České republice pokládáme z pozice speciální pedagogiky za zcela zásadní zaměřit se na rozvoj socio-emoční úrovně u žáků a akcentovat žákovské porozumění vybraným jevům sociálního znevýhodňování.

Klíčová slova: *socio-emoční inteligence, empatie, osoba se sociálním znevýhodněním, sociální znevýhodnění, speciální pedagogika*

Mgr. Gréta BAKSOVÁ

(Katedra predprimárnej a primárnej pedagogiky, Pedagogická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave)

E-portfólio a umelá inteligencia ako nástroje rozvoja sebapoznania žiaka / E-Portfolio and Artificial Intelligence as Tools for Developing Pupils' Self-Awareness

Cieľom prehľadovej štúdie je analyzovať využitie umelej inteligencie v procese učenia sa a syntetizovať výskumné zistenia o možnostiach integrácie e-portfólia a umelej inteligencie pri podpore sebapoznania, sebareflexie a metakognície žiakov. Štúdia vychádza z analýzy 21 vedeckých štúdií publikovaných v posledných desiatich rokoch a spája psychologické koncepty sebapoznania s pedagogickými modelmi formatívneho hodnotenia a technologickými inováciami adaptívneho učenia. Výsledky ukazujú, že e-portfólio podporuje rozvoj reflexie, metakognitívnych stratégií a samostatnosti žiakov. Využitie umelej inteligencie navyše rozširuje jeho funkčný potenciál tým, že poskytuje personalizovaný obsah, adaptívnu spätnú väzbu a nástroje na monitorovanie pokroku. Súčasne sa identifikujú limity existujúcich výskumov, najmä malé vzorky, prevaha kvantitatívnych metód a obmedzená integrácia psychologických a technologických perspektív. Štúdia zároveň zdôrazňuje potrebu ďalšieho interdisciplinárneho výskumu a eticky ukotveného využívania umelej inteligencie a e-portfólia pri podpore sebapoznania žiakov. Kľúčové slová: e-portfólio, sebapoznanie, umelá inteligencia
The aim of this review study is to analyse the use of artificial intelligence in the learning process and to synthesize research findings on the possibilities of integrating e-portfolios and artificial intelligence to support the self-awareness, self-reflection, and metacognition of pupils. The study is based on the analysis of 21 scientific studies published in the last ten years and combines psychological concepts of self-awareness with pedagogical models of formative assessment and technological innovations in adaptive learning. The results indicate that e-portfolios promote the development of reflection, metacognitive strategies, and learner autonomy, while the use of generative artificial intelligence extends their functional potential by providing content personalization, adaptive feedback, and tools for monitoring progress. At the same time, limitations in existing research are identified, particularly small sample sizes, a predominance of quantitative methods, and limited integration of psychological and technological perspectives. The study also emphasises the need for more interdisciplinary research and ethically grounded use of artificial intelligence and e-portfolios to support pupils self-awareness.

Keywords*: e-portfolio, self-awareness, artificial intelligence*

Mgr. Klára BAJTOVÁ

(Katedra společenských věd, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci)

Zakotvená teorie jako rámec disertační práce

Příspěvek se věnuje metodologické reflexi využití zakotvené teorie (Grounded Theory) jako dominantního rámce disertační práce. Cílem textu je kriticky zhodnotit proces volby této

metody, její specifika a praktickou aplikaci při generování teorie vycházející přímo z empirických dat. V úvodu se zaměřuje na epistemologická východiska a zdůvodňuje příklon ke konkrétní škole zakotvené teorie, který nejlépe reflektuje povahu zkoumaného fenoménu, a analyzuje výhody a úskalí, které tato metoda přináší. Příspěvek nenabízí pouze teoretický exkurz, ale slouží i jako praktická sonda, přičemž závěry mohou být inspirací pro ostatní doktorandy, kteří zvažují využití zakotvené teorie, a otevírají diskusi o možnostech a limitech tohoto přístupu.

Kľúčové slová: *Zakotvená teorie, metodologie, kvalitativní přístup.*

SEKCIA 2

Mgr. Simona CHICEVIČ

(Pedagogická Fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave)

Hra v živote dieťaťa v rodičovskom diskurze

Štúdia sa zameriava na diskurz hry v živote dieťaťa vo veku do 10 rokov tak, ako je artikulovaný v rodičovských výpovediach. Cieľom výskumu je interpretovať významy hry, ich diskurzívne zdroje a spôsoby ich ukotvenia v každodennej rodičovskej praxi. Výskum je situovaný v kvalitatívnom diskurzívnom rámci, ktorý jazyk považuje za aktívny prostriedok konštruovania sociálnej reality detstva a rodičovstva. Empirický materiál bol získaný prostredníctvom diskurzívnych rozhovorov s rodičmi. Analýza sa sústreďuje na opakujúce sa diskurzívne vzorce, jazykové formulácie a mechanizmy legitimizácie hry v rodičovskom diskurze, vrátane odkazov na odborné autority, normatívne očakávania a spoločenské reprezentácie detstva. Zistenia ukazujú, že hra je v rodičovskom diskurze konštruovaná ako prirodzená a samozrejmá súčasť detstva, ako prostriedok rozvoja a učenia, ako významný priestor vzťahovej blízkosti medzi rodičom a dieťaťom, ale zároveň aj ako oblasť podliehajúca regulácii, časovým limitom a rodičovskej kontrole. Rodičovské výpovede reprodukujú diskurz hry ako hodnoty, ktorá je legitimizovaná prostredníctvom všeobecných odkazov na odbornosť a „správne“ rodičovstvo, pričom konkrétne zdroje sú často ponechané v neurčitej rovine. Štúdia poukazuje na napätie medzi diskurzom voľnej hry a diskurzom výkonu, organizovanosti a rodičovskej zodpovednosti. Výsledky prispievajú k porozumeniu spôsobov, akými sa hra diskurzívne ukotvuje v rodičovskom prostredí a ako tieto diskurzy formujú každodenné rodičovské praktiky.

Kľúčové slová: *detská hra, rodičovský diskurz, diskurzívna analýza, rodičovstvo, detstvo*

PhDr. Melinda ČAKAROVÁ

(Katedra sociálnej práce, Pedagogická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave)

Supervízia z pohľadu manažmentu v zariadeniach pre seniorov a jej význam pre kultúru organizácie

Príspevok sa zameriava na supervíziu ako integrálnu súčasť profesionálnej praxe sociálnej práce v zariadeniach pre seniorov a na jej význam v kontexte manažmentu a organizačnej kultúry. Teoretické východiská príspevku vychádzajú z konceptov supervízie v sociálnej práci, manažmentu sociálnych služieb a teórie organizačnej kultúry, pričom supervízia je chápaná ako nástroj podpory kvality práce, profesionálnej reflexivity a etického fungovania organizácie. Empirická časť príspevku prezentuje dizertačný výskum realizovaný v zariadeniach pre seniorov v Trnavskom kraji, zameraný na vnímanie supervízie zo strany riaditeľov a manažérskych pracovníkov. Cieľom výskumu je identifikovať, ako manažment sociálnych služieb chápe význam supervízie, aké formy supervízie sú v organizáciách uplatňované a aký vplyv jej pripisujú na formovanie organizačnej kultúry, pracovnej klímy a profesionálneho rozvoja zamestnancov. Výskumný dizajn kombinuje kvantitatívny prístup prostredníctvom dotazníkového šetrenia s kvalitatívnym prístupom realizovaným pomocou polostruktúrovaných rozhovorov. V príspevku sú prezentované vybrané výsledky kvantitatívnej fázy výskumu, ktoré

poukazujú na mieru systémového ukotvenia supervízie v zariadeniach pre seniorov a jej vnímaný prínos z pohľadu manažmentu. Zároveň sú naznačené očakávané prínosy kvalitatívnej fázy výskumu pre hlbšie porozumenie vzťahu medzi supervíziou, manažérskymi prístupmi a kultúrou organizácie v sociálnych službách.

Kľúčové slová: *supervizia, zariadenie pre seniorov, manažment*

Mgr. Natálie MIKLÁNKOVÁ

(Katedra Sociální pedagogiky, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita)

Jak české základní školy reagují na novou kulturní rozmanitost po roce 2022 Diskurzy, edukační podněty a žitá zkušenost ukrajinských žáků

Příspěvek představuje kvalitativně orientovaný dizertační výzkum zaměřený na to, jak české základní školy po roce 2022 prakticky reagují na rychlou společenskou proměnu směrem ke kulturní rozmanitosti v souvislosti s příchodem ukrajinských žáků. Cílem výzkumu je porozumět procesům, jimiž školy upravují edukační podněty v cílové, obsahové, metodické a organizační rovině, jaký diskurz o ukrajinských žácích ve školním prostředí vytvářejí a jak se tyto procesy promítají do každodenního života školy. Výzkum je koncipován jako víceúrovňové šetření propojující makro rovinu vzdělávací politiky a státních dokumentů, mezo rovinu konkrétní školy a její institucionální kultury a mikro rovinu každodenních interakcí a žité zkušenosti ukrajinských žáků. Analytický rámec vychází z kombinace obsahové a diskurzní analýzy dokumentů, etnografického pozorování, rozhovorů s pedagogy a participativních metod zaměřených na zachycení zkušenosti žáků. Příspěvek představuje teoretické a metodologické ukotvení výzkumu a nabízí způsob, jak analyticky propojovat deklarovanou, realizovanou a prožívanou rovinu školní reality v kontextu současných společenských změn.

Klíčová slova: *kulturní rozmanitost, ukrajinští žáci, edukační podněty, školní diskurz*

Mgr. Viktória ZUPKOVÁ

(Ústav sociálnej práce a sociálnej politiky, Fakulta sociálnych vied UCM v Trnave, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave)

Vzdelávacie ambície rómskych žiakov na Slovensku

Príspevok sa zameriava na analýzu vzdelávacích ambícií rómskych žiakov na Slovensku v porovnaní s nerómskymi rovesníkmi, pričom osobitnú pozornosť venuje vplyvu vybraných sociodemografických premenných. Cieľom výskumu je zistiť, či existujú štatisticky významné rozdiely v štruktúre a úrovni vzdelávacích ambícií medzi rómskymi a nerómskymi žiakmi druhého stupňa základných škôl, ako aj identifikovať súvisiace faktory ako pohlavie, vek, región a typ školy. Výskum bol realizovaný kvantitatívnou stratégiou na vzorke 359 žiakov z dvoch slovenských regiónov, z ktorých 183 boli rómskeho a 176 nerómskeho etnika. Na meranie vzdelávacích ambícií bol použitý Test hierarchie záujmov. Výsledky analýz potvrdili, že medzi skupinami existujú viaceré štatisticky významné rozdiely, pričom niektoré ambície boli výraznejšie zastúpené u nerómskych žiakov (napr. poznávať nové veci, pracovať vedecky,

športovať), zatiaľ čo iné boli typickejšie pre rómskych žiakov (napr. pracovať v obchode, zaoberať sa umením). Za najvýznamnejšie zistenie výskumu danej práce možno považovať skutočnosť, že etnikum, vek a typ školy sa ukázali ako kľúčové prediktory úrovne a smerovania vzdelávacích ambícií. Rómski žiaci signifikantne častejšie preferujú prakticky orientované ambície (napr. práca v obchode), zatiaľ čo nerómski žiaci vykazujú vyššie ambície v oblastiach poznania, vedy a športu. Výsledky majú potenciál prispieť k lepšiemu pochopeniu vzdelávacích preferencií rómskej mládeže a k cielenejšiemu nastavovaniu podporných opatrení v oblasti školského prostredia a vzdelávacej politiky. Zistenia poukazujú na potrebu systematickej podpory vzdelávacích ambícií rómskych žiakov prostredníctvom školských sociálnych pracovníkov a uplatňovania kultúrne senzibilizovaných intervencií v edukačnom prostredí. Pre budúci výskum sa javí ako prínosné uplatniť kvalitatívny dizajn, ktorý by umožnil hlbšie porozumieť subjektívnym motiváciám vo vzťahu k vzdelávaniu.

Kľúčové slová: *Vzdelávacie ambície. Etnické rozdiely vo vzdelávaní. Kvantitatívny výskum. Test hierarchie záujmov. Sociálna inklúzia.*

PaedDr. Daniela BODNÁROVÁ

(Pedagogická fakulta, Prešovská univerzita)

Edukačný program primárnej prevencie problémov s návykovými látkami u rómskych žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľom príspevku je prezentovať priebežný výstup – projekt dizertačnej práce Edukačný modelový program primárnej prevencie problémov s návykovými látkami u rómskych žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Rozoberieme špecifiká rómskych žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia vo vzťahu k riziku užívania návykových látok. Táto štúdia sa zameriava na potrebu uplatnenia preventívnych programov pri reflektovaní uvedených špecifík. Riziká spojené s návykovými látkami si vyžadujú premyslenú a systematickú prevenciu, ktorá by mala rómske deti a žiakov nielen vzdelávať, ale tiež vychovávať. Budeme konkretizovať publikované štúdie a príspevky analyzujúce daný problém.

Kľúčové slová: *edukačný program, primárna prevencia, návykové látky, rómski žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia.*

Mgr. Tomáš PLANKA

(Katedra sociálnej práce, Pedagogická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave)

Kultúrna diverzita ako výzva penitenciárnej sociálnej práce

Kultúrna diverzita predstavuje v súčasnosti jednu z významných výziev penitenciárnej sociálnej práce, najmä v kontexte rastúcej etnickej, náboženskej a jazykovej rôznorodosti väzenskej populácie. Sociálni pracovníci v penitenciárnom prostredí sa čoraz častejšie stretávajú s klientmi z odlišných kultúrnych prostredí, ktorých hodnoty, normy, komunikačné štýly a životné skúsenosti sa môžu zásadne líšiť od majoritnej spoločnosti. Táto situácia kladie zvýšené nároky na odborné kompetencie sociálnych pracovníkov, predovšetkým v oblasti interkultúrnej komunikácie, kultúrnej senzitivity a rešpektovania ľudských práv. Cieľom

príspevku je analyzovať kultúrnu diverzitu ako špecifickú výzvu penitenciárnej sociálnej práce a poukázať na jej vplyv na proces resocializácie odsúdených osôb. Príspevok sa zameriava na identifikáciu najčastejších problémov, ktoré vznikajú v dôsledku kultúrnych rozdielov, ako sú jazykové bariéry, odlišné náboženské praktiky, stereotypy a riziko diskriminácie. Zároveň poukazuje na význam kultúrne kompetentného prístupu ako nástroja na podporu efektívnej práce s odsúdenými a na znižovanie napätia v penitenciárnom prostredí. Zároveň zdôrazňujeme potrebu systematického vzdelávania sociálnych pracovníkov v oblasti kultúrnej diverzity a implementácie inkluzívnych prístupov, ktoré prispejú k humánnejšiemu výkonu trestu a k úspešnej reintegrácii odsúdených do spoločnosti.

Kľúčové slová: *Kultúrna diverzita. Väzenské prostredie. Penitenciárna sociálna práca.*

Mgr. Mária ZAUJECOVÁ

(Katedra pedagogických štúdií, Pedagogická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave)

Identita adolescentov s delikventným správaním ako výzva sociálno-pedagogického pôsobenia

Predkladaný príspevok predstavuje projekt dizertačnej práce, ktorého cieľom je skúmanie potrieb súvisiacich s identitou u adolescentov s delikventným správaním v kontexte sociálno-pedagogického pôsobenia. Teoretické a empirické poznatky naznačujú existenciu súvislosti medzi procesmi formovania identity a delikvenciou v adolescencii. Význam identity sa zároveň odráža v kľúčových medzinárodných dokumentoch a právnych rámcoch zdôrazňujúcich ochranu identity a prevenciu stigmatizácie mladistvých v konflikte so zákonom. Napriek týmto systémovým východiskám legislatívne opatrenia samy osebe nezaručujú rozvinutie komplexného prístupu na mikroúrovni vzťahu medzi adolescentom a odborníkom, ktorý by cielene reflektoval identitné potreby mladého človeka. V tomto kontexte sa otvára priestor pre sociálno-pedagogické pôsobenie. Vychádzajúc z teoretických a empirických poznatkov o prepojení identity a delikventného správania adolescentov, príspevok načrtáva plánovanú metodológiu kvalitatívne orientovaného výskumu, zameraného na skúmanie potrieb identity u adolescentov s delikventným správaním v kontexte sociálno-pedagogického pôsobenia.

Kľúčové slová: *adolescent s delikventným správaním, identita, sociálno-pedagogické pôsobenie*

Ing. Mgr. Katarína SOMOGYIOVÁ

(Pedagogická fakulta Univerzity Komenského, Bratislava)

Problémové správanie žiakov v primárnom vzdelávaní a jeho dopad na edukačný proces

Edukácia žiakov s problémovým správaním v podmienkach primárneho vzdelávania predstavuje v súčasnosti významnú výzvu pre pedagogickú prax. Výskyt problémového správania sa čoraz častejšie objavuje už v nižších vekových kategóriách, čo kladie zvýšené nároky na učiteľov a ich schopnosť zvládať komplexné výchovno-vzdelávacie situácie. Príspevok sa zameriava na vymedzenie a charakteristiku pojmu problémové správanie, ako aj na analýzu jeho dopadov na edukačný proces, prácu učiteľa a priebeh vyučovania. Súčasťou

príspevku je aj prehľad a syntéza vybraných analýz, prieskumov a výskumných zistení realizovaných v oblasti problémového správania žiakov v podmienkach slovenských škôl.

Kľúčové slová: *problémové správanie, edukačný proces, primárne vzdelávanie*

Mgr. Petronela KOVAĽOVÁ

(Katedra špeciálnej pedagogiky, Pedagogická fakulta, Prešovská univerzita)

Problémové správanie ako indikátor adaptácie žiakov

Proces adaptácie žiaka prvého ročníka na školskú dochádzku je spojený so súborom požiadaviek, ktorých zvládnutie závisí od individuálnych rozdielov vnímania a prežívania záťaže každého žiaka. Na základe rozdielu medzi požiadavkami školy a predpokladmi žiaka na ich zvládnutie sa u niektorých žiakov vyskytujú tzv. adaptačné ťažkosti, ktoré sa môžu prejavovať napríklad nedodržiavaním pravidiel správania, neobľúbenosťou medzi spolužiakmi alebo neschopnosťou nadviazať uspokojivé vzťahy. Po nástupe do 1. ročníka primárneho vzdelávania vzniká potreba učiteľov včas ich identifikovať, na čo však v súčasnosti neexistujú vhodné diagnostické nástroje. Cieľom príspevku je analyzovať problémové správanie žiakov, ktoré vnímame ako indikátor adaptácie žiakov prvého ročníka a zhodnotiť možnosti využitia zvolených meracích nástrojov pre zisťovanie adaptačných ťažkostí žiakov učiteľmi. Výskumný súbor tvorilo 25 žiakov prvého ročníka základnej školy v meste Prešov, ktorých problémové správanie bolo zaznamenávané učiteľom v štyroch meraniach od októbra do marca školského roku 2024/2025 nástrojmi Teacher Observation of Classroom Adaptation (TOCA) a Dotazníkom predností a nedostatkov (SDQ-Svk). Metodiky použité vo výskume sa zameriavajú aj na problémové správanie a porovnaním výsledkov v obidvoch nástrojov sme zároveň sledovali ich citlivosť a validitu na zachytávanie zmien v adaptácii žiakov v správaní. Výsledky výskumu poukazujú na to, že nami zvolené výskumné nástroje zachytávajú adaptačné ťažkosti žiakov, pričom možno konštatovať, že obidva nástroje vykazujú prijateľnú mieru vnútornej konzistencie, čo potvrdzuje ich spoľahlivosť a vhodnosť na využitie v školskom prostredí. Z hľadiska pedagogickej praxe je možné prostredníctvom výskumných nástrojov TOCA a SDQ-Svk sledovať správanie žiakov a včas zachytávať problémy v adaptácii, čo vytvára priestor pre cielené podporné postupy a intervencie, osobitne u žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Kľúčové slová: *problémové správanie, adaptácia, školská adaptácia*

PaedDr. Veronika HERIBANOVÁ

(Katedra pedagogiky, Pedagogická fakulta, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre)

Copingové stratégie u žiakov stredných škôl - teoretická analýza

Predkladaný príspevok je zameraný na žiakov stredných škôl s diagnostikovanými vývinovými poruchami učenia a pozornosti a ich stratégie zvládania problémových situácií (tzv. coping

strategies). Cieľom príspevku je teoretická analýza vyššie spomínaných pomocných mechanizmov zvládania záťažových situácií u žiakov staršieho školského veku so špeciálnymi edukačnými potrebami. Zameriame sa na zvládanie stresových situácií, rôzne formy psychickej záťaže u týchto žiakov a na stratégie, ktoré im dokážu náročné dni a životné situácie pomôcť prekonávať bez dlhodobých psychických následkov. Priblížime tiež jednu z výskumných metód vhodnú na analýzu našej problematiky, ktorou je dotazník Brief COPE. Bližšie identifikujeme aj Integratívny model Basic Ph a jeho jednotlivé komponenty priamo súvisiace so zvládaním stresových situácií u daných žiakov stredných škôl.

Kľúčové slová: *žiaci stredných škôl, coping strategies, stres, špeciálne edukačné potreby*

SEKCIA 3

Mgr. Veronika STRÍŽENCOVÁ

(Pedagogická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave)

Školská inklúzia a jej historicko-legislatívny kontext v slovenskom vzdelávacom prostredí

Príspevok sa venuje téme školskej inklúzie v globálnom i národnom kontexte so špecifickým zameraním na podmienky v slovenskom vzdelávacom prostredí. Vychádza z teoretických východísk pedagogického diskurzu, ktoré reflektujú vývoj a konceptuálne vymedzenie inklúzie v oblasti vzdelávania. Pozornosť sa venuje historickému vývoju školskej inklúzie na Slovensku a faktorom determinujúcim jej súčasnú podobu. Príspevok súčasne analyzuje platný legislatívny rámec inkluzívneho vzdelávania a naznačuje jeho ďalšie smerovanie v kontexte medzinárodných dokumentov. Identifikuje a interpretuje kľúčové problémy a výzvy spojené s implementáciou inkluzívnych princípov v slovenskom školskom systéme. Súčasne poukazuje na potrebu systematického a koncepčného prístupu k rozvoju inkluzívneho vzdelávania ako nevyhnutného predpokladu zabezpečenia rovnosti vzdelávacích príležitostí pre žiakov bez rozdielov.

Kľúčové slová: *zmeny vo vzdelávaní, školská inklúzia, školská politika, legislatíva*

Mgr. David KOSTLÁN

(Katedra školskej pedagogiky, Pedagogická fakulta Trnavskej Univerzity)

Metodologické prístupy k meraniu predčasného ukončenia školskej dochádzky

Jedným z dôležitých ukazovateľov úrovne kvality vzdelávania je údaj o predčasnom ukončení školskej dochádzky (ďalej „PUŠD“). Tento údaj hovorí o tom, aký podiel populácie má dokončené maximálne základné vzdelanie. O predčasnom ukončení školskej dochádzky hovoríme preto, že základné vzdelanie nie je v rozvinutých krajinách dostatočná kvalifikácia na dosiahnutie primeraného príjmu na pracovnom trhu. V medzinárodnom porovnaní sa Slovensko dlhodobo radí ku krajinám s nízkym podielom osôb predčasne ukončujúcich školskú dochádzku. Európsky štatistický úrad EUROSTAT evidoval v roku 2022 mieru PUŠD na Slovensku na úrovni 7,4% (Eurostat, 2023). Slovensko tak v súčasnosti spĺňa záväzok Európskej komisie, ktorá si dala za cieľ znížiť PUŠD v celej EÚ pod 9%. Aj keď to tak na prvý pohľad nevyzerá, pri bližšom skúmaní môžeme v tejto súvislosti pozorovať niekoľko problémov. Za prvé, na Slovensku sa síce miera PUŠD za ostatných 5 rokov znížila z 9,3% na 7,4%, ale stále je vyššia ako v roku 2013 o viac ako dva percentné body. Za druhé, miera PUŠD je na Slovensku dlhodobo druhá najvyšší v rámci krajín V4. Za tretie, miera PUŠD je vysoko nad európskym priemerom v skupine mladých zo sociálne znevýhodneného prostredia, vrátane osôb z marginalizovaných rómskych komunít. A konečne za štvrté, problémom pri meraní PUŠD sú odlišné metodologické prístupy európskych a národných inštitúcií, ktoré pracujú s odlišnými výberovými súbormi aj cieľovými skupinami. Príspevok porovnáva rôzne metodologické prístupy k meraniu PUŠD a analyzuje ich výhody a nevýhody na základe rešerše relevantných akademických článkov.

Kľúčové slová: *predčasné ukončenie školskej dochádzky, metodológia, žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia*

Mgr. Michaela ZHÁNĚLOVÁ

(Katedra studií lidského pohyhu, Pedagogická fakulta, Ostravská univerzita)

Vliv plánování tělesné výchovy podporovaného umělou inteligencí na sebeúčinnost učitelů a aktivní návyky jejich žáků

Projekt zkoumá vliv plánování výuky tělesné výchovy s podporou umělé inteligence na motivaci žáků, jejich celkové návyky v oblasti fyzické aktivity a sebevědomí učitelů. Výzkumný vzorek bude zahrnovat děti a dospívající ve věku 11 až 17 let ze základních a středních škol v Ostravě, kde bude hodnocena doba zapojení žáků do hodin tělesné výchovy, motivace k fyzické aktivitě a obecné pohybové návyky. Učitelé tělesné výchovy účastnící se projektu budou hodnoceni z hlediska jejich sebeúčinnosti. Data budou shromažďována pomocí ověřených dotazníků: BREQ-3 a IMI-PE k posouzení motivace žáků k fyzické aktivitě a tělesné výchově, YAP k posouzení obecných pohybových návyků a PETES k měření sebeúčinnosti učitelů. Doba zapojení žáků do hodin tělesné výchovy bude sledována pomocí akcelerometrů nebo zařízení Fitbit a vyjádřena jako procento z celkové délky hodiny. Sběr dat bude probíhat ve dvou fázích. První fáze bude zahrnovat základní měření na začátku nebo na konci semestru bez zásahu, spolu se školením učitelů v používání AI pro plánování hodin tělesné výchovy. Ve druhé fázi budou účastníci rozděleni do dvou skupin a stejné parametry budou měřeny před a po zavedení plánování s podporou AI. Obsah učebních osnov zůstane v každé fázi srovnatelný mezi skupinami a bude v souladu s požadavky školy a ministerstva školství. Cílem projektu je získat první důkazy o tom, zda plánování podporované AI může zvýšit efektivitu výuky a podpořit aktivnější a motivovanější účast žáků na tělesné výchově.

Klíčová slova: *Artificial intelligence, Physical education, AI-supported lesson planning, Teacher's self-efficacy, Student's engagement*

Mgr. Lenka BÍREŠOVÁ

(Katedra pedagogiky a andragogiky, Pedagogická fakulta, Univerzita Mateja Bela)

Učenie na pracovisku v integračných sociálnych podnikoch ako „živých laboratóriách“ celoživotného učenia: projekt dizertačnej práce

Príspevok predstavuje projekt dizertačnej práce, v ktorom sa integračné sociálne podniky chápu ako „živé laboratóriá“ celoživotného učenia; pracovná integrácia sa v nich prepája s učením dospelých v autentických pracovných situáciách. Projekt je ukotvený v edukačných vedách a andragogike a vychádza z predpokladu, že učenie na pracovisku (workplace learning) ako skúsenostné, situačné a sociálne sprostredkované učenie, podporené mentoringom, individuálnymi plánmi a formatívnou spätnou väzbou, môže podporovať rozvoj kompetencií, vrátane kľúčových a prenositeľných zručností, u dlhodobo nezamestnaných osôb. Výskumný problém spočíva v absencii systematického poznania o tom, ktoré andragogické prístupy a organizačné podmienky v sociálnych podnikoch reálne podporujú učenie, osobnostný rast

a zvyšovanie zamestnateľnosti, a zároveň v tom, že existujúce formy neformálneho učenia zostávajú často implicitné a bez jednotných štandardov, metodiky a nástrojov hodnotenia. Cieľom projektu je identifikovať a analyzovať príklady dobrej praxe a podmienky ich účinnosti pri tvorbe učiaceho sa prostredia. Metodologicky je projekt koncipovaný ako deskriptívny výskum s kombináciou kvalitatívnych a kvantitatívnych postupov. Výsledkom bude empiricky podložený modulárny model podpory celoživotného učenia v integračných sociálnych podnikoch, doplnený o metodické usmernenia a základný súbor nástrojov na plánovanie, realizáciu a formatívnu evaluáciu rozvoja kompetencií cieľovej skupiny a podporu jej prechodu na otvorený trh práce.

Kľúčové slová: *andragogika; celoživotné učenie; integračné sociálne podniky; učenie na pracovisku; príklady dobrej praxe*

Mgr. Marcela HAJTMÁNKOVÁ

(Katedra pedagogiky a andragogiky, Pedagogická fakulta, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici)

Význam sociálnych inovácií v zlepšovaní zručností dospelých vo vzdelávaní

Príspevok sa venuje predstaveniu projektu zameraného na kritické preskúmanie rozvoja životných zručností dospelých (life skills) v dynamickom kontexte sociálnych inovácií a celoživotného vzdelávania. Vychádza z andragogických teórií učenia a konceptu docility, pričom reflektuje súčasné medzinárodné a národné trendy vo vzdelávaní. Cieľom je teoreticky zakotviť a empiricky analyzovať efektívnosť inovačných edukačných nástrojov a metód pri podpore kľúčových kompetencií, ako sú kritické myslenie, riešenie problémov, digitálne zručnosti a adaptabilita. Metodologicky práca kombinuje teoretickú analýzu existujúcich kompetenčných rámcov (napr. OECD Learning Compass 2030, LifeComp) s reflexiou overených prístupov v praxi. Predstavuje inovatívny model rozvoja životných zručností, ktorý je primárne aplikovateľný v neformálnom vzdelávaní a je navrhnutý tak, aby podporoval nielen individuálny rast, ale aj posilňoval komunitnú odolnosť a sociálnu inklúziu. Výstupy projektu prispievajú k rozvoju andragogickej teórie, posilňujú edukačnú prax a formulujú konkrétne odporúčania pre verejné politiky v oblasti vzdelávania dospelých. Zdôrazňuje sa potreba integrovaných stratégií na prekonanie existujúcich medzier v rozvoji zručností, čo je kľúčové pre zvyšovanie adaptability dospelých v 21. storočí.

Kľúčové slová: *životné kompetencie dospelých, celoživotné vzdelávanie, sociálne inovácie, neformálne vzdelávanie, andragogika*

Mgr. Samuel WOSIŇSKI

(Ústav pedagogiky a sociálních studií, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci)

Podpora resiliencie budúcich učiteľov: inšpirácia zo zahraničia, limity skúmania a potreba intervenčného smerovania

Cieľom príspevku je predstaviť problematiku resiliencie učiteľov (Teacher resilience) v kontexte pregraduálnej prípravy budúcich učiteľov a kriticky zhodnotiť existujúce prístupy k jej podpore. Resiliencia učiteľa je dynamický proces zvládania nepriazne, udržiavania profesijnej motivácie a pokračovania v profesijnom rozvoji aj napriek náročným podmienkam výkonu učiteľskej práce. Vyjadruje tak schopnosť učiteľa využívať svoje individuálne, kolektívne a inštitucionálne zdroje v rámci vyrovnávania sa s každodennými nárokmi a výzvami svojej profesie. Príspevok sa zameriava na prehľad a kritické zhodnotenie vybraných programov a intervencií zameraných na rozvoj resiliencie budúcich učiteľov, ktoré vznikli prevažne v zahraničnom prostredí. Pozornosť je venovaná teoretickým východiskám, cieľom a spôsobom implementácie. Na základe dostupných poznatkov sú formulované prínosy a limity týchto prístupov z hľadiska ich prenositeľnosti do českého či slovenského vzdelávacieho kontextu, predovšetkým vo vzťahu ku kultúrnym a kurikulárnym špecifikám. V závere sa príspevok zameriava na potrebu ďalšieho výskumného smerovania v oblasti podpory resiliencie budúcich učiteľov, s ohľadom na systematické a intervenčne orientované prístupy v univerzitnom prostredí.

Kľúčové slová: *resiliencia, budúci učitelia, intervenčné programy*

Mgr. Adriana ŠIPKOVÁ

(Katedra školskej pedagogiky, Pedagogická fakulta, Trnavskej univerzity v Trnave)

Učiteľské všímanie (Teacher noticing): Teoretický rámec a výskumný potenciál v oblasti predprimárneho vzdelávania

Koncept učiteľského všímania v kontexte predprimárneho vzdelávania predstavuje perspektívny rámec porozumenia tomu, ako učitelia vnímajú, interpretujú a reagujú na situácie vznikajúce vo výchovno-vzdelávacom procese. V pedagogickom výskume ide o pomerne mladý konštrukt. Jeho teoretické a empirické základy nachádzame najmä vo výskumnej práci Donalda Schöna, Johna Masona, Miriam G. Sherin či Elisabeth A. van Es, pričom mnohí jeho význam spájajú s matematickým vzdelávaním. Najnovšie však odborníci jeho výskumný potenciál posúvajú do roviny predprimárneho vzdelávania. Všeobecne však jednotné teoretické vymedzenie konceptu učiteľské všímania v kontexte predprimárneho vzdelávania chýba a odborníci sa zhodujú na potrebe venovať oblasti kvality učiteľského všímania učiteľov materských škôl pozornosť. Predložený príspevok nasvecuje túto problematiku s cieľom identifikovať významné teoretické východiská učiteľského všímania v medzinárodnej perspektíve a poukázať na jeho výskumný potenciál v kontexte predprimárneho vzdelávania na Slovensku.

Kľúčové slová: *učiteľské všímanie, profesionálna vízia, selektívna pozornosť, učiteľ materskej školy*

Mgr. Miroslava HRTÁNKOVÁ

(Univerzita Komenského v Bratislave, Pedagogická fakulta, Katedra predprimárnej a primárnej pedagogiky)

Učiteľ primárneho vzdelávania v kooperácii s odbornými zamestnancami

Inkluzívne vzdelávanie predstavuje súčasný pedagogický prístup, ktorého cieľom je zabezpečiť rovnaké vzdelávacie príležitosti pre všetky deti bez ohľadu na ich individuálne potreby. Jedným z kľúčových predpokladov úspešnej inklúzie je efektívna spolupráca medzi učiteľmi a odbornými zamestnancami. Príspevok sa zameriava na analýzu aktuálneho stavu tejto interdisciplinárnej spolupráce v prostredí primárneho vzdelávania, identifikáciu jej prínosov, bariér a možností zlepšenia. Výskum je realizovaný prostredníctvom kvalitatívnej metodológie, konkrétne pomocou hĺbkových rozhovorov s učiteľmi a obsahovej analýzy ich pedagogických denníkov, ktoré reflektujú skúsenosti so spoluprácou s odbornými zamestnancami. Výskumný súbor tvoria učitelia primárneho vzdelávania zo štátnych a súkromných základných škôl v Slovenskej republike, čo umožňuje komparáciu prístupov k podpore inklúzie v rôznych typoch škôl. Dôraz je kladený na pochopenie individuálnych perspektív učiteľov, ako aj na identifikáciu problémov, akými sú nedostatok času, dôvery, odborných kompetencií či systémovej podpory. Očakávané výsledky prispejú k návrhom opatrení na zlepšenie spolupráce medzi jednotlivými aktérmi inkluzívneho vzdelávania a k podpore duševného zdravia všetkých účastníkov výchovno-vzdelávacieho procesu.

Kľúčové slová: *primárne vzdelávanie, inklúzia, odborní zamestnanci, interdisciplinárna spolupráca*

Mgr. Jana POSPÍŠILOVÁ

(Ústav speciálněpedagogických studií, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci)

Potřeby učitelů 1. stupně pro inkluzivní vzdělání žáků s PAS - teze disertační práce

Příspěvek představuje teze disertační práce, jejímž cílem je analyzovat potřeby pedagogů běžné základní školy ve vztahu ke vzdělávání žáka s poruchou autistického spektra. Text se zaměřuje na teoretickou definici potřeb učitele, která vychází z provedeného systematického literárního review českých i zahraničních odborných zdrojů. Pozornost je věnována zejména pedagogickým, didaktickým a podpůrným aspektům práce učitele v inkluzivním prostředí, stejně jako identifikaci bariér a podpůrných faktorů, které ovlivňují kvalitu vzdělávání žáků s PAS v běžné základní škole. V další části příspěvek nastiňuje metodologii výzkumu disertační práce, včetně vymezení výzkumných cílů, výzkumných otázek a zvolených výzkumných metod. Závěrem je naznačen očekávaný přínos disertační práce jak pro oblast pedagogického výzkumu, tak pro pedagogickou praxi, zejména v kontextu podpory učitelů při práci se žáky s poruchou autistického spektra.

Klíčová slova: *potřeby učitelů, poruchy autistického spektra, inkluzivní vzdělávání*

Mgr. Aneta KOLODZEJOVÁ

(Katedra didaktiky matematiky, fyziky a informatiky, FMFI UK Bratislava)

Kontextuálne vyučovanie fyziky ako prostriedok rozvoja kritického myslenia žiakov

Rozvoj kritického myslenia patrí medzi kľúčové výzvy súčasného vzdelávania v 21. storočí. Prírodovedné predmety, najmä fyzika, vytvárajú vhodné podmienky na systematické rozvíjanie tejto kompetencie, keďže podporujú analýzu javov, interpretáciu informácií a riešenie problémov v reálnych situáciách. Prepojenie fyzikálnych poznatkov s autentickými úlohami z každodenného života zvyšuje zmysluplnosť učenia sa a prispieva k hlbšiemu porozumeniu učiva. Cieľom príspevku je predstaviť možnosti využitia kontextuálneho prístupu vo vyučovaní fyziky z hľadiska rozvoja kritického myslenia žiakov stredných škôl, so zameraním na ich schopnosť analyzovať, aplikovať a vyhodnocovať fyzikálne informácie v autentických vzdelávacích situáciách. Pozornosť sa sústreďuje na využívanie rôznych kontextov, ktoré umožňujú žiakom prepájať teoretické poznatky s praktickými skúsenosťami a reálnymi problémami. Predstavíme plán výskumu a jednotlivé kroky vedúce k jeho realizácii, ako aj návrh tvorby diagnostických nástrojov určených na zisťovanie úrovne kritického myslenia v prírodovednom vzdelávaní.

Kľúčové slová: *kontextuálne vyučovanie, fyzika, kritické myslenie, diagnostické nástroje*

Mgr. Bc. et Bc. Tomáš RUDINSKÝ

(Katedra didaktiky matematiky, fyziky a informatiky, Fakulta matematiky, fyziky a informatiky UK, Oddelenie didaktiky fyziky, Univerzita Komenského v Bratislave)

Faktory vplývajúce na rozhodnutie začínajúcich študentov na FMFI UK zamerať svoje štúdium na oblasť fyziky

Predmetom prezentovaného základného výskumu je skúmanie fyzikálnej identity nastupujúcich študentov fyzikálnych odborov bakalárskeho štúdia na FMFI UK v Bratislave. Výsledky zahraničných štúdií naznačujú dôležitosť budovania fyzikálnej identity študentov fyzikálneho zamerania. Ukazuje sa, že fyzikálna (vedecká) identita predpovedá zamýšľaný výber kariéry v oblasti fyziky (techniky či príbuznej oblasti). Fyzikálna identita je taktiež dôležitá pre zotrvanie a úspešné zvládnutie štúdia fyziky. To nás viedlo k formovaniu výskumných otázok: „Aká je úroveň fyzikálnej identity nastupujúcich študentov fyzikálnych odborov bakalárskeho stupňa na FMFI UK v Bratislave? Ktoré faktory najviac prispeli k rozhodnutiu študovať fyzikálny odbor na FMFI UK v Bratislave?“ Teoretický rámec výskumu vychádza z modelu fyzikálnej identity tvorenej 5 dimenziami – dimenzia uznania, dimenzia výkonu, dimenzia kompetencií, dimenzia záujmu a oblasť akademickej príslušnosti. Zámerom nášho výskumu je dlhodobo sledovať študentov bakalárskeho štúdia fyzikálnych odborov na FMFI UK, ktorí nastúpili na štúdium v akademickom roku 2025/2026 až po ich ukončenie bakalárskeho štúdia. V rámci dotazníkového prieskumu sme sa v prvom roku skúmania zamerali na identifikáciu a skúmanie faktorov, ktoré študentov viedli k rozhodnutiu študovať fyzikálny odbor, pričom našim zámerom je skúmať vplyv faktorov participujúcich na tvorbe

fyzikálnej identity študentov. Použitý bol dotazník PRiSE vytvorený v oddelení vedeckého vzdelávania na Harward-Smithosonian Centre for Astrophysics, ktorý sme upravili, aby čo najlepšie vyhovoval potrebám nášho výskumu a podmienkam SR. Dotazníkový prieskum predstavuje zmiešaný kvalitatívno-kvantitatívny prístup. V príspevku predstavíme prvé výsledky spracovania odpovedí 51 študentov (z oslovených 87), ktorý sa do výskumu dobrovoľne zapojili a predstavíme plán ďalších výskumných krokov.

Kľúčové slová: *fyzikálna identita, fyzikálne vzdelávanie, kariérna voľba, vysokoškolské vzdelávanie*

Mgr. Lívia SOBINOVSKÁ

(Katedra didaktiky matematiky, fyziky a informatiky, Fakulta matematiky, fyziky a informatiky, Univerzita Komenského)

Tvorba výskumného nástroja na zisťovanie postojov učiteľov fyziky k inkluzívnemu vzdelávaniu

Dokument Stratégia inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní, ktorý vydalo Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky popisuje šesť prioritných oblastí pre dlhodobý rozvoj inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní v Slovenskej republike. Dostupné metodiky podporujúce inkluzívne vzdelávanie v školách na Slovensku uvádzajú všeobecné odporúčania pre zabezpečenie inkluzívneho vzdelávania v školách, nie však konkrétne pre jednotlivé vyučovacie predmety. Príspevok vychádza zo širšieho výskumu dizertačnej práce, ktorý sa zameriava na fyzikálne vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. V našom príspevku sa zameriame na proces tvorby elektronického dotazníka, ktorým zisťujeme postoje učiteľov fyziky z praxe nižšieho sekundárneho vzdelávania k inkluzívnemu vzdelávaniu a potreby týchto učiteľov súvisiace so zabezpečovaním inkluzívneho vzdelávania. Uvedieme prvé výsledky pedagogického prieskumu a popíšeme, ako výsledky prieskumu tvoria východisko pre realizáciu ďalších krokov vo výskume dizertačnej práce.

Kľúčové slová: *inkluzívne vzdelávanie, vyučovanie fyziky, postoje učiteľov, nižšie sekundárne vzdelávanie*

Mgr. Petra HRDINOVÁ

(Katedra českého jazyka a literatúry, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci)

Implementace vzdělávacích chatbotů

V posledních letech se vzdělávací technologie rychle rozvíjely, nově získávají ve vzdělávání prostor nástroje založené na umělé inteligenci a chatboti. Ti se stávají významným nástrojem pro podporu učení. Příspěvek se zaměřuje na implementaci vzdělávacích chatbotů, jejich přípravu, možnosti a praktické přínosy ve školním prostředí i domácí přípravě. Velkým tématem je to, jak chatboti mohou personalizovat výuku, podporovat aktivní zapojení studentů

a poskytovat okamžitou zpětnou vazbu. Součástí příspěvku je přehled dostupných technologií, postup přípravy, implementace vzdělávacího chatbota a doporučení pro efektivní integraci do vzdělávacích procesů. Cílem je nabídnout účastníkům inspiraci a praktické know-how pro využití chatbotů jako moderního prostředku pro podporu vzdělávání.

Klíčová slova: *umělá inteligence, vzdělávací chatbot, personalizace, individualita ve výuce, zpětná vazba*

Mgr. Ivona TŘÍSKOVÁ

(Katedra technické a informační výchovy, Univerzita Palackého v Olomouc)

Cloud development environment as a support for the transition from guided learning to independent work by students

Currently, programming education faces substantial challenges, most notably the need to transform traditional pedagogical approaches toward greater student autonomy and independence. While directive teaching offers clear guidance and structure, it often does not sufficiently cultivate deep understanding, independent problem solving, or creative thinking. In contrast, autonomous learning—common particularly in higher education—places strong demands on students' self-regulation and initiative. A bridge is therefore needed to support a gradual transition between these approaches. Cloud programming provides an effective means to build this bridge by removing installation barriers and enabling interactive learning through the integration of explanatory text, executable code, outputs, and visualizations within a single environment. The aim is to develop transferable teaching scenarios that strengthen computational thinking, support active experimentation, and allow differentiated pacing. Rapid feedback cycles are leveraged to reduce frustration and sustain engagement, with optional use of AI/LLM support to facilitate debugging and iterative code improvement. The instructional materials are implemented as notebooks executed either in Jupyter Notebook or Google Colab. All notebooks follow a consistent structure: explanation with guided examples, tasks with graduated difficulty and optional extensions, fix a buggy program to develop debugging competence, reflection prompts to support metacognition and self-regulated learning, and sources for further study. This stable organization is designed to scaffold novice learners while progressively increasing learner responsibility through more open-ended tasks and explicit reflection opportunities.

Keywords*: programming, cloud, directive teaching, autonomous learning, computer science didactics*

Mgr. Jana MIKOVÁ a Mgr. Michaela ŽIŠKOVÁ

(Katedra technické a informační výchovy, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci)

Představy žáků 1. stupně základní školy ČR o umělé inteligenci

Příspěvek se zaměřuje na problematiku prekonceptů a miskonceptů o umělé inteligenci u žáků 4. ročníku základní školy. Hlavním cílem studie je pilotní vhled do problematiky chybných představ o umělé inteligenci u žáků prvního stupně základní školy. V souvislosti s umělou inteligencí se setkáváme s řadou mylných a zkreslených představ jak u dospělých, tak u dětí. Děti se již před nástupem na základní školu setkávají s technologiemi a pracují s nimi, vytváří si nějaké představy o tom, jak fungují či vypadají. Proto je pro učitele informatiky důležité při začátku výuky identifikovat tyto prekoncepty a miskoncepty. Hrají důležitou roli v procesu učení. V metodologické části příspěvku jsme se zaměřili na pilotní ověření diagnostického nástroje k identifikaci typických chybných představ o umělé inteligenci žáků prvního stupně. Nástroj má charakter explorační a vychází z teorie, která chápe prekoncepty jako „svébytné představy o obsahu pojmů, které si vytváří dítě samo, a které neodpovídají vědeckému poznání“ (Mareš, 2013, s. 395). Při nedostatečném edukačním procesu může dojít k přeměně prekonceptů na nežádoucí miskoncepty. Diagnostický nástroj kombinuje jednoduchá hodnoticí tvrzení se situačními scénáři z každodenní zkušenosti žáků, přičemž důraz je kladen na zdůvodnění odpovědí a způsob uvažování, nikoli na jejich faktickou správnost. Výzkumný vzorek pilotáže je tvořen žáky 4. ročníku základní školy. Tato studie poslouží jako základ pro formování výzkumné strategie připravované disertační práce.

Kľúčové slová: *umělá inteligence, prekoncepty, miskoncepty, žák*

Mgr. Dušan DANIEL

(Katedra didaktiky matematiky, fyziky a informatiky, Fakulta matematiky, fyziky a informatiky, Univerzita Komenského v Bratislave)

Ktoré úlohy zo súťaže iBobor aktivujú algebrické myslenie?

Rozvoj algebrického myslenia je v slovenskom školskom prostredí tradične spájaný s matematickým obsahom. V príspevku ukážeme, že algebrické myslenie je možné aktivovať a pozorovať na merateľnej úrovni aj pri riešení úloh, ktoré nie sú primárne určené na jeho rozvoj. Náš dizertačný projekt sa zameriava na identifikáciu prejavov algebrického myslenia pri riešení úloh zo súťaže iBobor. Autori sa pri ich tvorbe opierajú o dvojrozmerný rámec, zohľadňujúci informatický obsah a aspekty informatického myslenia. Štúdie publikované v posledných rokoch však naznačujú, že niektoré úlohy zo súťaže iBobor má zmysel posudzovať aj z hľadiska algebrického myslenia. V príspevku predstavíme výsledky pilotného výskumu, ktorého cieľom bolo z vybraného súboru úloh zo súťaže iBobor identifikovať tie, pri ktorých riešení sa algebrické myslenie preukázateľne aktivuje. Výsledkom je predbežná identifikácia spoločných charakteristík týchto úloh a návrh pravdepodobnostného modelu na odhad úspešnosti ich riešenia.

Kľúčové slová: *algebrické myslenie, súťaž iBobor, registre semiotických reprezentácií, Teória odpovede na položku*

Mgr. Jan GAGO

(Ústav školní pedagogiky, Fakulta humanitních studií, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně)

Kategoriální systém matematického obsahu v pregraduální přípravě českých učitelů primárního vzdělávání jako výchozí bod pro výzkum (ne)souladu projektovaného a osvojeného kurikula v oblasti matematiky ve vybraných studijních programech

Učitelé primárního vzdělávání hrají klíčovou roli v budování matematické gramotnosti, s níž člověk operuje takřka po celý svůj život. Pro to, aby byly položeny pevné základy gramotnosti, je potřebná odpovídající profesní (před)vybavenost budoucích učitelů v oblasti matematiky. Proto je vhodné se zabývat možnostmi, jak ověřit, zda projektované kurikulum ve studijních plánech studijních programů si budoucí učitelé na konci studií i patřičně osvojují. Prezentovaný příspěvek představuje proces tvorby, výsledky procesu i význam kategoriálního systému pro navazující fáze projektu kvantitativně orientovaného disertačního výzkumu, který je koncipován jako komparativní analýza a zaměřuje se na matematický obsah ve studijních programech Učitelství pro 1. stupeň základní školy (U1SZS). Navazující fáze výzkumu zahrnují kvantitativní obsahovou analýzu, konstrukci a validaci vlastního didaktického testu zaměřeného na měření úrovní znalostí matematického obsahu u studentů U1SZS a následné hlavní měření těchto úrovní. Cílem prezentovaného výzkumného šetření bylo vytvořit kategoriální systém matematického obsahu v pregraduální přípravě českých učitelů primárního vzdělávání pro kvantitativní obsahovou analýzu projektovaného kurikula v oblasti matematiky. V procesu tvorby kategoriálního systému, mimo odbornou rešerši, bylo využito počáteční analýzy dat – zvolených studijních plánů (n = 10). Výstupem tohoto procesu je systém celkem 42 definovaných kategorií – okruhů výuky (23 matematických a 19 pedagogických) rozdělených do tří tematických oblastí: 1) elementární matematiky, 2) elementární geometrie a 3) didaktiky matematiky. Příspěvek vznikl za podpory Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně v rámci řešení projektu IGA/FHS/2025/004.

Klíčové slova: *komparativní analýza; učitelství pro 1. stupeň základní školy; profesní vybavenost učitelů; znalosti obsahu; primární matematika*

Mgr. Tomáš HOLADA

(Katedra matematiky, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouc)

Analýza zpětné vazby začínajícího učitele matematiky ve výukových situacích

Předkládaný projekt disertační práce se zaměřuje na analýzu výukových situací v matematice na 2. stupni ZŠ, konkrétně na interakce a zpětnou vazbu začínajících učitelů. Teoretická část práce vymezuje klíčové koncepty a shrnuje doporučení pro poskytování efektivní zpětné vazby. Empirická část si klade za cíl kategorizovat reakce učitelů v konkrétních situacích a následně je zkoumat prostřednictvím jejich reflexí. Záměrem je identifikovat specifické obtíže, se kterými se začínající učitelé potýkají, a na základě těchto zjištění formulovat doporučení pro zkvalitnění výuky i přípravy budoucích pedagogů.

Klíčová slova: *začínající učitel, zpětná vazba, výukové situace, matematika, 2. stupeň základní školy*

Mgr. Zuzana MALÍČKOVÁ

(Katedra českého jazyka a literatury s didaktikou, Pedagogická fakulta, Ostravská univerzita)

Tematika války v dětské literatuře a možnosti jejího využití v literární výchově

V rámci tohoto příspěvku budou představeny teze disertační práce Tematika války a možnosti její recepce a využití v literární výchově na 2. stupni ZŠ, a to literárně-historický kontext literatury pro děti a mládež s tematikou války v české literatuře, její žánrový a tematický rozsah a podoby tématu války v dílech pro děti a mládež. Kromě samotných literárních děl bude zde prezentována četnost textů s tématem války ve třech čítankových řadách (nakladatelství Taktik, Fraus a Nová škola). Příspěvek nabídne dosavadní výsledky dotazníkového šetření na základní škole (5. až 9. ročník) a předloží zhodnocení přínosu těchto děl pro učitelskou praxi na druhém stupni základní školy.

Klíčová slova: *téma války, literatura pro děti a mládež, literární výchova.*

Mgr. Erika BRISUDOVÁ

(Univerzita Komenského v Bratislave, Pedagogická fakulta)

Podporné opatrenia vo výučbe písania a čítania

Čítanie a písanie predstavujú základné domény jazykových kompetencií, ktoré sú navzájom úzko prepojené a ich funkčnosť sa prejavuje v procese osvojovania si gramotnosti. Osvojovanie týchto zručností prebieha etapovito a je podmienené zrením centrálneho nervového systému i viacerými vnútornými a vonkajšími faktormi, ako sú školská pripravenosť, úroveň kognitívnych schopností, jemná motorika či grafomotorické zručnosti. Podpora týchto faktorov je nevyhnutným predpokladom úspešného vzdelávania žiaka v primárnom stupni vzdelávania. V roku 2023 bol v systéme regionálneho školstva Slovenskej republiky zavedený katalóg podporných opatrení, ktorý bol v roku 2024 revidovaný a rozšírený. Katalóg predstavuje súbor cielených postupov zameraných na eliminovanie prekážok žiaka vo výchovno-vzdelávacom procese a na podporu jeho optimálneho rozvoja. Príspevok sa zameriava na podporné opatrenia, ktoré môže učiteľ primárneho vzdelávania uplatňovať pri výučbe čítania a písania v rámci svojich legislatívnych kompetencií, konkrétne na všeobecné a cielené podporné opatrenia. Cieľom pripravovaného výskumu je identifikovať príčinné súvislosti didaktických rozhodnutí učiteľa 1. ročníka základnej školy pri uplatňovaní podporných opatrení vo výučbe čítania a písania. Výskum bude realizovaný prostredníctvom kvalitatívnej metodológie s využitím triangulácie metód –nepriame pozorovania, interview a kazuistiky. Interpretácia získaných dát prispeje k hodnoteniu účelnosti využívaných didaktických postupov v jednotlivých etapách výučby čítania a písania a zároveň poskytne obraz o profesijnej erudovanosti učiteľa v systéme podporných opatrení.

Kľúčové slová: *podporné opatrenia, čítanie, písania, prvý ročník, učiteľ primárneho vzdelávania*

Mgr. Eva SVÁTKOVÁ

(Katedra českého jazyka a literatury s didaktikou, Pedagogická fakulta, Ostravská univerzita)

Využití videoher ve výuce literární výchovy

Příspěvek se zabývá představením disertačního projektu zaměřeného na využití videoher ve výuce literární výchovy na 2. stupni ZŠ a SŠ. Cílem disertačního projektu je zkoumat, jak videohry využít v literární výchově a jakými způsoby je lze do výuky literární výchovy efektivně implementovat. Data, s nimiž projekt pracuje, budou získána prostřednictvím analýzy videoher, relevantních kurikulárních dokumentů, vybraných čítanek a oborových metodik, polostrukturovaných rozhovorů s učiteli a reflektivních dotazníků pro cílové žákovské skupiny a jejich učitele. Z vyhodnocených dat bude vytvořen praktický výstup projektu, didaktický sumář. Didaktický sumář bude sbírka konkrétních didaktických modelových situací, včetně metodické příručky pro učitele, které využívají videoherní prvky ve výuce literární výchovy. Závěr příspěvku bude věnován krátké reflexi dosavadních konkrétních výsledků projektu (aplikace prvních modelových didaktických situací v pedagogické praxi).

Klíčová slova: *videohry, literární výchova, didaktický sumář*

Mgr. Kristína HOĽKOVÁ

(Katedra slovenského jazyka a teórie komunikácie, Filozofická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave)

Emotikony ako prvok inklúzie: Rozvoj interpretačnej kompetencie v digitálnej komunikácii

Predkladaný príspevok je ďalšou čiastkovou vedeckovýskumnou sondou zameranou na problematiku rozvoja interpretačnej kompetencie žiakov stredných škôl v kontexte iniciácie a expanzivizácie inkluzívnej komunikácie vo vyučovaní slovenského jazyka. Východiskom výskumu je predpoklad, že interpretačná kompetencia predstavuje jednu z kľúčových zložiek jazykovej a komunikačnej gramotnosti, pričom jej systematický rozvoj v súčasnej školskej praxi nie je dostatočne metodicky ukotvený. V komunikácii emotikony prekonávajú hranice verbálneho kódu a stávajú sa jedným z kľúčových prvkov inkluzívnej interakcie. V rispevku skúmame ich úlohu v rozvoji interpretačnej kompetencie – schopnosti dekódovať viacvrstvové významy v kontexte sociálnej inklúzie. Inšpirujúc sa teóriami Umberta Eca o otvorených textoch a Michelom Foucaultom o diskurzívnych praktikách, analyzujeme, ako emotikony kompenzujú nedostatky verbálnej komunikácie v multimodálnom komunikačnom priestore. Konkrétne sa v príspevku zameriavame na praktické odporúčania pre vzdelávanie a prax v oblasti digitálnej gramotnosti a pokúsime sa navrhnúť rámec pre inkluzívny dizajn emotikonov. Jedným z cieľov je identifikovať, ako emotikony prispievajú k posilňovaniu inkluzívneho charakteru diskurzu.

Kľúčové slová: *emotikony, interpretačná kompetencia, komunikácia, inklúzia*

Mgr. Kristína ŠČIGULINSKÁ

(Katedra predprimárnej a primárnej pedagogiky, Pedagogická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave)

Spojité písmo a písmo Comenia Script v kontexte porozumenia textu u žiakov primárneho vzdelávania

Cieľom prehľadovej štúdie je analyzovať dostupné teoretické a empirické poznatky o vzťahu medzi typom písma a čítaním s porozumením u žiakov primárneho vzdelávania, so zameraním na komparáciu tradičného spojitého písma a písma Comenia Script. Prehľad vychádza zo zahraničných empirických výskumov zameraných na typografiu, čitateľnosť a čítanie s porozumením, ako aj z domácich zdrojov venujúcich sa meraniu porozumenia textu (napr. cloze-testy) a školskému overovaniu písma Comenia Script. Analýza ukazuje, že hoci priame empirické dôkazy o vplyve písma Comenia Script na čítanie s porozumením sú obmedzené, existuje viacero teoreticky podložených mechanizmov, prostredníctvom ktorých môže zjednodušená vizuálna forma písma nepriamo podporovať porozumenie textu – najmä prostredníctvom zvýšenej čitateľskej plynulosti, zníženia kognitívnej záťaže a podpory ortografických reprezentácií (Medved et al., 2023; Day et al., 2024).

Kľúčové slová: *prehľadová analýza, Comenia Script, spojité písmo, čítanie s porozumením, meranie porozumenia*

Mgr. Petr VROBEL

(KHK, Západočeská univerzita v Plzni)

Mandolínové učebnice a jiná pedagogická literatura pro tento nástroj na našem území

Mandolina, učebnice, workshop Chtěl bych seznámit posluchače se školami a pedagogickou literaturou, která vznikla na území Rakouska, Rakouska-Uherska, Československa a České republiky. Autory jsou profesionálové i amatéři, kteří chtěli přispět k rozkvětu nástroje. Snažím se materiály reflektovat z pohledu pedagogické praxe, i když si uvědomuji, že každý z nich pokrývá jen určitou výseč. Zatímco školy z 19. století se zaměřovaly na klasickou průpravu (po vzoru výuky masově rozšířených nastrojů jako jsou housle či klavír), dnešní tituly jsou často cílené na konkrétní styl, populární melodie nebo žánrové sbírky (jazz, bluegrass, pop).

Klíčová slova: *Mandolina, učebnice, workshop*

Mgr. Kateřina HÁLOVÁ

(Ústav školní pedagogiky, Fakulta humanitních studií, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně)

Analýza učebnic českého jazyka a jejich využívání při rozvoji jazykových kompetencí žáků na příkladu učiva o slovese ve 4. až 6. ročníku

Proměna kurikulárních dokumentů v České republice posouvá jazykové vzdělávání od akcentu na explicitní popis jazykového systému k funkčnímu užívání jazyka a rozvoji jazykové gramotnosti. V této situaci nabývá na významu otázka, jaké pojetí výuky mluvnice (konkrétně

učiva o slovesech) zprostředkovávají učebnice českého jazyka a jak jsou tyto učebnice reálně využívány ve výukové praxi na přechodu mezi 1. a 2. stupněm ZŠ. Výzkum je koncipován kvalitativně a kombinuje tři vzájemně propojené části: (1) obsahovou analýzu učebnic českého jazyka pro 4.–6. ročník zaměřenou na výkladové pasáže a učební úlohy ke slovesným kategoriím; úlohy budou posuzovány vzhledem k očekávaným výstupům Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) a výklad bude analyzován z hlediska srozumitelnosti, terminologické konzistence a návaznosti napříč ročníky; (2) videostudii ve čtyřech třídách ve Zlínském kraji sledovaných longitudinálně od 4. do 6. ročníku, která umožní popsat míru a způsoby práce s učebnicí a využívání doplňkových zdrojů učitelem i žáky; (3) polostrukturované rozhovory s učiteli zaměřené na zkušenost s učebnicemi, faktory jejich užívání a potřeby ve vztahu k plánování výuky v novém kurikulárním rámci. Očekávaným přínosem je identifikace shod a napětí mezi kurikulárními intencemi, učebnicovým zpracováním a výukovou praxí, včetně možných míst diskontinuity mezi 4.–6. ročníkem, a formulace doporučení pro tvorbu učebnic i metodickou podporu učitelů českého jazyka.

Klíčová slova: *analýza učebnic, český jazyk, jazykové kompetence, kurikulum, výuka sloves.*

Mgr. et Mgr. Kateřina MALÁ

(Katedra českého jazyka a literatury, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita)

Produkce psaného textu v učebnicích češtiny jako druhého/dalšího jazyka na úrovni A1

Příspěvek se zaměří na přístup k rozvoji dovednosti produkce psaného textu ve vybraných učebnicích češtiny jako druhého/dalšího jazyka na úrovni A1. Na základě komparativní analýzy vybraných současných učebnic bude sledováno, jakou roli psaná produkce v těchto materiálech zaujímá, do jaké míry je její rozvoj v jednotlivých učebnicích systematický a jaké typy úloh jsou studentům nabízeny. Analýza se zaměří na otázku, zda autoři učebnic kladou důraz na postupné budování jazykových dovedností potřebných pro písemný projev, nebo zda je psaní vnímáno spíše jako doplňková aktivita. Součástí příspěvku bude porovnání tematických okruhů a formálních typů textů, které mají studenti produkovat. Pozornost bude věnována také tomu, zda je psaná forma v různých učebnicích pojímána konzistentně, či zda dochází k nekoherencím v tematice nebo v míře náročnosti. Cílem příspěvku je identifikovat silné a slabé stránky stávajících přístupů a naznačit možnosti, jak lze výuku psaní na počáteční úrovni efektivněji strukturovat. Produkce, psaná forma, učebnice češtiny jako druhého/dalšího jazyka

Klíčová slova: *Produkce, psaná forma, učebnice češtiny jako druhého/dalšího jazyka*

Mgr. Lucie HADAMČÍKOVÁ

(Katedra českého jazyka a literatury s didaktikou, Pedagogický fakulta, Ostravská univerzita)

Multimodální komunikace a její využití ve výuce českého jazyka a literatury na 2. Stupni základní školy při kontaktu žáků s uměleckým textem

V předkládaném příspěvku je představen disertační záměr orientovaný na problematiku multimodální komunikace a jejího využití ve výuce českého jazyka a literatury na 2. stupni ZŠ. Cílem práce je teoreticky vymezit termín multimodální komunikace a uvést ho do relace s intermediálním konceptem. Dílčím cílem práce je navrhnout možnosti implementace multimodální komunikace do výuky tak, aby podporovala efektivní uplatňování mezipředmětových vztahů, především v uměnovýchovných předmětech. Výzkumná část kombinuje kvantitativní a kvalitativní přístup. Kvantitativní šetření prostřednictvím dotazníků by mělo mapovat postoje žáků 2. stupně ZŠ a jejich učitelů k multimodální komunikaci. Kvalitativní část by měla být realizována formou strukturovaných nebo polostrukturovaných rozhovorů s vybranými žáky a měla by se zaměřit na ověření efektivity práce s uměleckým textem. Disertační záměr navazuje na výsledky diplomové práce, v níž bylo upozorněno na omezenou připravenost učitelů i žáků pracovat s intermediálními texty a uplatňovat mezipředmětové vztahy. Očekávaným výstupem disertační práce je předložení metodické opory pro učitelé i žáky.

Kľúčové slová: *multimodální komunikace, intermediální koncept, mezipředmětové vztahy, podpora žáků, umělecký text*

Mgr. Bc. et Bc. Petr ZAPLETAL

(Katedra občanské výchovy a filozofie, Pedagogická fakulta, Karlova univerzita)

A Structural Flaw: The Substantive Epistemic Injustice of Large Language Models

I propose examining the risks associated with large language models (LLMs) from a substantive perspective. I draw on the epistemic injustice theory, yet while the original theory focuses on the uneven distribution of knowledge, I concentrate on the process of knowledge creation. In the case of LLMs, the creation of knowledge at the individual level is disrupted. According to Hannah Arendt, thinking requires an internal dialogue, which is actually a form of Socratic dialogue. In this dialogue, the authority is not an external subject, but one's reflective voice. From a substantive point of view, the process of thinking when using LLM is abolished by an externalisation of reflective authority. The individualisation of LLMs for a specific user does not seem to be a viable solution, as they operate on the principle of statistical probability, utilising corpora of diverse texts that also represent black-box collective authority. By eliminating the process of thinking and knowledge creation, individuals may lose their sense of responsibility for the work they have not created and lose the ability to reflect. This substantive view contrasts with the prevailing opinion that the risks of LLMs are remediable and that it is sufficient to educate society to use LLMs "correctly", which means ethically in the academic world or effectively in the commercial sphere. These efforts overlook the core of the problem

in the current historical situation, where technological developments in the epistemological sphere and uncritically accepted teleological progressivism lead to a belief in the technological completion of history.

***Keywords**: Epistemic Injustice; Large language model; Artificial Intelligence; Epistemology; Education*

Mgr. Aneta CHOVAŇÁKOVÁ

(Katedra anglického jazyka a literatury, Pedagogická fakulta, Trnavská univerzita)

Using literacy texts to develop communicative competence in EFL classrooms

In contemporary EFL classrooms, literary texts are often regarded as linguistically demanding or unsuitable for communicative language teaching and are therefore frequently replaced by simplified textbook dialogues. While such materials prioritise functional language use, they often lack authenticity and emotional depth. This paper challenges the assumption that literature is incompatible with communicative approaches and argues that literary texts, when carefully selected and pedagogically framed, can serve as effective tools for developing communicative competence in EFL learners. This contribution presents a conceptual and pedagogical framework for integrating literary texts into EFL instruction, with a focus on language in context, meaningful interaction, and learner engagement. Rather than analysing individual texts in detail, the discussion highlights general linguistic and discourse features of literary language, such as lexical richness, pragmatic nuance, and contextual complexity, which contribute to more authentic communicative input. A range of communicative classroom activities is outlined, including guided discussion, role-play, text transformation, and creative response tasks. The communicative potential of literary texts is further contrasted with that of traditional textbook dialogues in terms of authenticity, linguistic variability, and opportunities for meaningful interaction. The paper argues that literature-based instruction can enhance learner motivation and communicative awareness while remaining aligned with the principles of communicative language teaching, and concludes by situating this approach within a broader pedagogical perspective on balancing linguistic accuracy and meaningful communication in EFL education.

***Key words:** communicative competence, authenticity, activity, literary texts, context*

Mgr. Marek MYNAŘÍK

(Katedra anglického jazyka a literatury, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita)

Výuka anglického slovosledu v českých třídách: teorie, pilotáž a další kroky disertačního výzkumu

Příspěvek představí průběh disertačního výzkumu zaměřeného na přístupy českých učitelů k výuce anglického slovosledu. Stručně bude popsán teoretický rámec, role mateřského jazyka a specifika slovosledu v angličtině a češtině. Následně bude představena pilotáž, která kombinovala přímé pozorování vyučovacích hodin a polostrukturované rozhovory se stimulovaným vybavováním, a ukázala, jak jedna vyučující výuku slovosledu plánuje, realizuje

a reflektuje. Příspěvek shrne klíčová zjištění pilotáže, jejich dopad na úpravu výzkumné metodologie a nastíní plán další fáze výzkumu i jeho možný přínos pro výuku angličtiny na školách v ČR.

***Klíčové slová**: anglický slovosled, , výuka cizích jazyků, učitelské přístupy, pilotní výzkum*

Mgr. Magdaléna TÝLOVÁ

(Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, fakulta pedagogická, katedra bohemistiky)

Možnosti literární výchovy v hospitalizačním prostředí

Tento příspěvek bude zaměřen zejména na představení hospitalizační pedagogiky, na její specifika a možnosti, jak efektivně využívat literární výchovu v nemocniční škole. Seznámíme se nejen s konkrétními metodami a technikami, které lze ve výuce využít, ale také s primárním cílem hospitalizační pedagogiky - žák v nemocniční škole prožívá velmi často náročné (možná často až mezní) situace, je vytržen z každodenního života, cítí osamění, často ztrácí intimitu, zpřetrhává vazby se svými vrstevníky, někdy bohužel příliš brzy pocítí tíhu vlastní smrtelnosti. Tento příspěvek se tak bude snažit přiblížit důležitost nejen edukativní složky literární výchovy v nemocnici, ale především její psychoterapeutickou dimenzi. Disertační práce, ze které tento příspěvek vychází, se zabývá také profilem nemocničního pedagoga – tento typ pedagogiky je velmi specifický a mnozí často nevědí, co je reálnou náplní práce učitele v nemocnici. Rozhodně se toto prostředí liší od běžné školy, a tak se různí i vlastnosti, kterými by takový vyučující měl oplývat. V nemocničním prostředí totiž učitel zažívá nestandardní situace – výbuchy emocí rodičů, zdravotního personálu i samotných žáků. Je často svědkem psychicky náročných situací, je vystaven kontaktu se smrtí a utrpením, kde musí prokázat nejen silnou empatii, ale také psychickou odolnost. Představíme si kazuistiky žáků, kteří prošli nemocniční edukací a na základě rozhovorů s odborníky ze souvisejících oborů (lékaři, psychologové, herní terapeuti) si vysvětlíme neopominutelnou roli literární výchovy v nemocniční škole – nejen pro samotný průběh hospitalizace/léčby, ale také pro následný návrat do běžného školního kolektivu. Představíme si také současné literární trendy v nemocničním prostředí získané dotazníkovým šetřením. Následně si představíme probíhající grant, který rovněž vychází z disertační práce (zejména jeho cíle).

***Klíčová slova:** literatura, edukace, nemocnice, nemocniční škola, psychoterapie*

PaedDr. Bc. Roman VOJTECHOVSKÝ

(Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity, Katedra slovenského jazyka a literatúry)

Vyučovanie slovenského posunkového jazyka na základných školách pre žiakov so sluchovým postihnutím – realita alebo otázka?

Predkladaný príspevok, vychádzajúci z prebiehajúceho dizertačného projektu, komplexne analyzuje problematiku slovenského posunkového jazyka a ďalších foriem manuálnej komunikácie vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov s poruchou sluchu na Slovensku. Hlavným cieľom je zmapovať a zhodnotiť súčasný stav edukácie žiakov s poruchou sluchu na

všetkých siedmich základných školách pre žiakov so sluchovým postihnutím v SR. Výskum sa primárne sústreďuje na tri kľúčové aspekty: a) aktuálny stav vzdelávacieho procesu žiakov s poruchou sluchu; b) preferované komunikačné formy využívané v interakcii medzi pedagógmi a žiakmi; c) reálnu úroveň a mieru používania slovenského posunkového jazyka v školskom prostredí. V rámci metodológie boli aplikované triangulované výskumné metódy: obsahová analýza relevantných dokumentov, pološtruktúrované pozorovanie vyučovania pedagógov a dotazníkový prieskum zameraný na pedagogických a riadiacich pracovníkov. Očakávaný prínos spočíva v objektívnom posúdení praxe využívania komunikačných metód pedagógmi na základných školách pre žiakov so sluchovým postihnutím.

Kľúčové slová: *porucha sluchu, slovenský posunkový jazyk, komunikácia*

PhDr. Iva BÍBOVÁ

(Katedra speciální pedagogiky, Pedagogická Fakulta, Univerzita Karlova)

Od apartheidu k inkluzi: vzdělávání neslyšících v Jihoafrické republice jako faktor kvality života

Příspěvek se zaměřuje na vzdělávání neslyšících v Jihoafrické republice v kontextu historických, jazykových a politických proměn země a interpretuje jej jako významný faktor ovlivňující kvalitu života osob se sluchovým postižením. Výchova a vzdělávání jsou chápány nejen jako proces osvojování znalostí, ale jako klíčový determinant sociální participace, identity a životních příležitostí. Příspěvek stručně nastiňuje vývoj Jihoafrické republiky od období kolonizace přes éru apartheidu až po současné snahy o inkluzivní vzdělávání. Segregované školství během apartheidu vedlo k hlubokým nerovnostem ve vzdělávacích příležitostech neslyšících, jejichž důsledky se promítají do kvality života této skupiny i v současnosti. Historický kontext slouží jako východisko pro pochopení přetrvávajících vzdělávacích bariér. Významným milníkem je ústavní uznání jihoafrického znakového jazyka (South African Sign Language – SASL) v roce 2023, které vytváří nové předpoklady pro rozvoj inkluzivního vzdělávání a posílení kulturní identity neslyšící komunity. Příspěvek se věnuje současným vzdělávacím modelům, zejména bilingválně-bikulturním přístupům, a jejich potenciálu podporovat vzdělávací úspěšnost a dlouhodobou kvalitu života. Závěrem je zdůrazněna potřeba systematického propojování vzdělávací politiky, pedagogické praxe a perspektivy kvality života.

Klíčová slova: *vzdělávání neslyšících – inkluzivní vzdělávání – kvalita života – Jihoafrická republika*

Mgr. Kristina CHALUPNÁ JÍNOVÁ

(Ústav románských jazyků a literatur, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita)

Vnímání rasy a identity v školním prostředí: reflexe učitelů nad afro-brazilskou literaturou

Příspěvek se zaměřuje na pedagogický potenciál současné afro-brazilské literatury při otevírání témat rasy, identity a sociální nerovnosti ve školním prostředí. Vychází z polostrukturovaných rozhovorů s brazilskými učiteli, kteří reflektují své zkušenosti, obavy i očekávání spojené

s využíváním literárních textů autorů, jako jsou Itamar Vieira Junior či Jeferson Tenório. Pozornost je věnována také tomu, jak pedagogové vnímají možnosti práce s citlivými tématy ve výuce a jaké otázky si kladou při jejich didaktickém zprostředkování. Cílem příspěvku je otevřít diskusi o tom, jak může afro-brazilská literatura obohatit vzdělávací praxi, pokud je zasazena do promyšleného vzdělávacího a interkulturního kontextu. (afro-brazilská literatura, identita, rasová diverzita, školní prostředí)

Klíčová slova: *afro-brazilská literatura, identita, rasová diverzita, školní prostředí*

SEKCIA 7

Mgr. Markéta PERINGEROVÁ

(Katedra výtvarné výchovy, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita)

Umění kolem nás: experimentální výuka dějin umění na 1. stupni základní školy

Výuka dějin umění na základních školách je v současnosti redukována na faktografické údaje a letopočty, přičemž zůstává pouze okrajovou součástí předmětu dějepis. Širší kulturní a emocionální kontext bývá opomíjen, což omezuje schopnost žáků chápat umělecká díla jako součást lidské kultury. Příspěvek představuje realizaci experimentálního předmětu Umění kolem nás, který byl po dobu jednoho školního roku vyučován ve dvou čtvrtých třídách. Projekt usiloval o inovativní způsoby zprostředkování dějin umění mladším žákům a jeho cílem bylo ověřit možnosti propojení historických uměleckých témat s každodenní zkušeností této věkové skupiny. Koncepce vycházela z metod storytellingu a narratologického přístupu. Výuka probíhala formou kombinace frontálního výkladu, diskuse a projekce uměleckých děl. Zvolený postup byl orientován na vytváření emocionálních vazeb, přičemž díla byla interpretována v kontextu běžného života žáků. Příspěvek se soustředí na ověření efektivity této metody při zapamatování informací bez nutnosti zapisování poznámek a na zkoumání vlivu emocionálních podnětů na dlouhodobou paměť. Výuka zároveň podpořila rozvoj kritického myšlení, interpretačních dovedností a schopnosti vnímat umělecká díla v historických i současných souvislostech. Analýza dochovaných materiálů a reflexí žáků potvrzuje, že dějiny umění lze smysluplně zprostředkovat i mladším školním dětem. Studie poukazuje na dopady tohoto přístupu na současné umělecké vzdělávání a otevírá prostor pro další výzkum v oblasti inovativních metod jeho zprostředkování.

Klíčová slova: *dějiny umění, storytelling, emocionální vazby, základní vzdělávání*

MgA. Hynek CHMELAŘ

(Katedra výtvarné výchovy, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita)

Výchova uměním jako existenční strategie

Pozice absolventů vysokých uměleckých škol ve společnosti je stále častěji probíraným tématem. Absolventi se potýkají s existenčními i tvůrčími krizemi a musí volit rozličné strategie, kterými si zajistí dostatek prostředků, času i energie k vlastní tvorbě. Příspěvek se zabývá průběžnými výsledky mého doktorandského výzkumu na Katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity pod vedením Vladimíra Havlíka, který se věnuje právě tomuto tématu. Přesněji, soustředí se na situaci v severomoravském regionu a na absolventy, kteří studovali ostravskou Fakultu umění. Pomocí metod kvalitativního výzkumu, převážně hloubkových rozhovorů (vedených metodou tzv. chápajícího rozhovoru, jak ji popsal ve stejnojmenné knize francouzský sociolog Jean-Claude Kaufmann1), výzkum mapuje různorodé strategie vybraných absolventů, jak se v současném světě a společnosti dostat do situace, ve které je možná svobodná umělecká tvorba a zároveň jisté finanční a životní zajištění nebo fungování. Podmínkou výzkumu je, aby respondenti byli aktivními tvůrci, zároveň však nemohou mít už jistou a zavedenou pozici na současné umělecké scéně. Výběr respondentů je

omezen i věkem, cílí tedy na generaci, která čerstvě utváří současnou uměleckou obec a potýká se s problémy prekarizovaného světa. Výzkum uvažuje o učení se výtvarnému přemýšlení jako o jednom z fundamentálních základů, díky kterým je možno v tomto světě fungovat nezávisle a svobodně.

Klíčová slova: *současné umění, výchova uměním, existenční strategie, nezávislé umění*

Ing. Tatiana UHRÍKOVÁ

(Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Pedagogická fakulta, Katedra techniky a informačných technológií)

"Načo nám to bude?" Interdisciplinarita umeleckých tendencií v kurikule techniky a výtvarnej výchovy základnej školy

Otázka žiakov „Načo nám to bude?“ sa v školskom prostredí objavuje najmä pri vyučovaní výtvarnej výchovy a techniky na druhom stupni základných škôl. Príspevok sa zameriava na možnosti zmysluplného prepájania týchto predmetov prostredníctvom súčasných umeleckých tendencií a interdisciplinárnych podnetov, ktoré môžu prispieť k zvýšeniu motivácie žiakov a k lepšiemu pochopeniu významu vyučovaných obsahov. Výskum je súčasťou dizertačnej práce a bude realizovaný v prostredí malých základných škôl, pričom sa zameria na učiteľov vyučujúcich techniku a výtvarnú výchovu neodborne. Cieľom výskumu je zistiť, do akej miery títo učitelia využívajú potenciál interdisciplinárnych presahov v edukačnej praxi a aké sú možnosti ich systematického uplatnenia. Výstupom dizertačnej práce bude návrh modelov edukačných aktivít založených na interdisciplinárnom využití vybraných umeleckých stratégií a ich následné overenie v pedagogickej praxi.

Kľúčové slová: *výtvarná výchova, technika, interdisciplinarita, kvalifikovanosť, malé školy*

MgA. Tereza VLASÁKOVÁ

(Katedra výtvarné kultury, Pedagogická fakulta, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem)

Mentální vizualizace jako pedagogická praxe: Teoretické uchopení a aplikační rámce pro výuku výtvarné výchovy

Tento příspěvek nahlíží mentální vizualizaci jako pedagogickou praxi, která se neomezuje na individuální mentální schopnosti, ale je výsledkem koordinace vnitřních představ, diskurzu, materiálních nástrojů a práce s časem. Opírá se o smíšenou pilotní studii realizovanou se studenty střední odborné školy grafického designu, která zkoumala tři režimy úloh a tři věkové kohorty s cílem porozumět repertoárům, prahům překladu a způsobům externalizace při kresbě z imaginace. Na základě analýzy byl formulován triadický model zahrnující překladové pivoty, externalizační cykly a mikrotemporální organizaci, jenž slouží jako teoretický rámec pro popis pre-kreativních procesů i jako didaktický nástroj pro jejich explicitní kultivaci. Příspěvek diskutuje, jak může tento model obohatit výuku výtvarné výchovy tím, že zpřístupňuje procesy vizualizace tak, aby byly sdílené, analyzované a systematicky rozvíjené. Ukazuje, že strukturované fáze plánování, vnějšího záznamu a kontrolních pauz mohou zlepšit propojení

mezi představou, jazykem a kresbou, a že učitelé mohou tyto procesy cíleně podporovat prostřednictvím zadání a zpětné vazby. Studie dále otevírá otázky přenositelnosti modelu do širších oblastí vizualizační gramotnosti a představuje teoretické východisko pro dizertační výzkum zaměřený na rozvoj pre-kreativních procesů ve školní praxi.

Klíčová slova: *mentální vizualizace; výtvarná výchova; pedagogická praxe; didaktické modely*

Mgr. Lucie MLÝNKOVÁ

(Katedra výtvarné kultury, Pedagogická fakulta, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem)

Further Education Course for Teachers: Analysis of Visual Arts Assignments

This paper introduces partial findings from a doctoral dissertation focused on the quality of further education courses for teachers of primary and secondary schools in the field of visual arts education in the Czech Republic. The research is conducted within a multiple-case study design, and the present paper reports on the analysis and evaluation of one selected course. The reported data are based on a qualitative analysis of the course using a modified 3A methodology (Annotation – Analysis – Alteration), which serves as a framework for examining course content and instructional practices. The analysis primarily addresses critical moments that may emerge in visual arts teaching practice, with particular attention paid to the quality of the visual arts assignments and their pedagogical formulation and interpretation. The findings identify both strengths and limitations of the analysed course that influence its educational potential. The paper includes proposals for improving course content, with an emphasis on enhancing the quality and pedagogical relevance of these assignments. These suggestions are illustrated through specific examples derived from the analysed further education course, Stories in Light and Shadow – Scenography in Art Education.

Keywords: *further education courses, visual arts education, quality of art assignments, multiple-case study, 3A methodology*

Mgr. et MgA. Eva VÁPENKOVÁ

(Katedra výtvarné výchovy, Pedagogická fakulta, Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem)

Vztah k místu jako průsečík uvažování o obnově obousměrného dialogu s žitým světem pro výtvarně-edukativní intervenci v prostorech nové divočiny

Příspěvek představí teoretická východiska konceptu místa a vztahu k místu v kontextu fenomenologické topologie. Vychází z předpokladu, že vztah k místu je pro každé lidské vztahování konstitutivní. Smyslové zakoušení krajiny a jejím prostřednictvím i žitého („přirozeného“) světa je v myšlení eko-filosofa Davida Abrama skutečnou možností, jak obnovit náš dialog s více-než-lidským-světem. Důraz na smyslovou zkušenost může být i jednou z cest k uchopení prostorů „nové divočiny“ – specifického a mnohovrstevnatého prostředí. Prostoru, který je konstituován skrze vztahovost lidského (kulturního) a nelidského (přírodního) jednání. Dle obecné charakteristiky je „nová divočina“ místem přetvořeným,

využívaným a později opuštěným člověkem, které si příroda bere zpět; lze ji popsat ale i jako místo vyjevování přirozenosti (fysis – růst). A právě v tomto prostředí je možno výrazněji zahlédnout její podoby. Prostřednictvím setkání smyslově vnímajícího se spontaneitou nelidského se otevírají oblasti pro zkoumání hlubších (ontologických) hodnot (obsahů). Tato východiska byla podnětem k realizování výtvarných sond do prostorů „nové divočiny" s aktivními výtvarníky za účasti odborníků z oblastí přírodních a humanitních věd v rámci platformy Open EDO (Ekologické dny Olomouc). Na reflexi (eko)fenomenologických úvah, osobitého charakteru zvolených míst a smyslové zkušenosti s tímto prostředím a v neposlední řadě i díky mezioborovému dialogu, jsou definovány podklady k vypracování (výtvarně) edukativních intervencí.

Klíčová slova: *vztah k místu, nová divočina, reciprocita, přirozený svět*

MgA. Kateřina SZYMECZKOVÁ

(Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Katedra hudební výchovy)

Mapování základních uměleckých škol z hlediska výuky skladby

Tento příspěvek se zabývá výukou skladby na základních uměleckých školách (ZUŠ). Představuje aktuální mapování ZUŠ, kde probíhá výuka skladby, z hlediska počtu ZUŠ a jejich kurikula. Příspěvek seznamuje s procesem zmiňovaného výzkumu a dává do kontextu s disertační prací.

Klíčová slova: *základní umělecké školy, výuka skladby, kurikulum*

MgA. Lucie PÁCHOVÁ, PhD.

(Katedra hudební výchovy, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci Univerzita Palackého)

Zvuková krajina jako tvůrčí pole akustické ekologie v hudebním vzdělávání: formát workshopu pro pedagogy

Příspěvek představuje výzkum zkoumající zvukovou krajinu jako tvůrčí a pedagogický rámec kriticko-ekologické akustické pedagogiky v hudebním vzdělávání. Teoreticky vychází z průniku hudební pedagogiky, sound studies, akustické ekologie a kritické pedagogiky a reflektuje potřebu rozvíjet citlivé, reflexivní a environmentálně uvědomělé způsoby práce se zvukem a poslechem ve formálním i neformálním vzdělávání. Základem výzkumu je formát workshopů pro hudební pedagogy a studenty hudebně-pedagogických oborů, které fungují jako zkušenostní a tvůrčí laboratoře. Workshopy kombinují práci se zvukovou krajinou, zvukové procházky, všímavé naslouchání, improvizaci, kolektivní tvorbu, tělesnou zkušenost a skupinovou reflexi. Zvuková krajina zde není chápána pouze jako objekt analýzy, ale jako vztahové pole, v němž se propojují procesy naslouchání, tělesného zakotvení, hudební tvorby a kritického vztahu k prostředí. Výzkum sleduje, jak tento formát ovlivňuje vnímání zvuku, tvořivost, pedagogické uvažování a kriticko-ekologické myšlení účastníků a zároveň ověřuje, zda prostřednictvím workshopů lze rozvíjet vybrané kompetence definované v rámci rámce

LOUIS – konkrétně etické uvažování, kritické myšlení, občanskou angažovanost, kreativní myšlení a integrované učení. Použité metody zahrnují zúčastněné pozorování, reflexivní deníky, skupinové diskuse a dotazníky. Příspěvek reflektuje workshopový formát jako efektivní nástroj hudebního vzdělávání, který podporuje všímavé naslouchání, tvůrčí práci se zvukem a rozvoj kompetencí klíčových pro moderní hudební pedagogy.

Klíčová slova: *soundscape, akustická ekologie, workshop*

Mgr. et Mgr. Klára HORVÁTHOVÁ

(Ústav speciálněpedagogických stúdií, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého Olomouc)

Protocol for a systematic review of effectiveness: The impact of music therapy and music-based interventions on the behaviour, cognitive functioning and well-being of people with intellectual disability

This presentation introduces the protocol for a systematic review evaluating the effectiveness of music therapy and music-based interventions on behaviour, cognitive functioning, and well-being in people with intellectual disabilities. Music therapy is widely used with people with intellectual disabilities, yet no comprehensive systematic review exists synthesising its effects on behavioural, cognitive, and well-being outcomes. Such a review supports evidence-based practice, guides clinical decision-making, and identifies areas for future research. The systematic review will follow the JBI methodology for effectiveness reviews and PRISMA reporting guidelines. A comprehensive search of published and unpublished studies will be conducted in multiple databases, including MEDLINE, PubMed, Embase, PsycINFO, CINAHL, Cochrane Library, ERIC, and Web of Science, without language or date restrictions. Quantitative intervention studies of experimental, quasi-experimental, and observational design will be eligible. Two independent reviewers will perform study selection, critical appraisal, and data extraction. Where appropriate, data will be pooled in meta-analyses; otherwise, findings will be synthesised narratively. The certainty of evidence will be assessed using the GRADE approach. The review will provide a systematic synthesis of existing evidence on the effectiveness of music therapy and music-based interventions for people with intellectual disabilities. Findings will inform clinical practice, promote inclusive and evidence-based therapeutic approaches, and identify gaps for future research.

Key words: *Music therapy; Intellectual disability; Cognitive functioning; Behaviour; Well-being*

SEKCIA 8: ŠTUDENTSKÁ VEDECKÁ ODBORNÁ KONFERENCIA (ŠVOK)

Bc. Radoslava Ksiažeková

(Katedra pedagogických štúdií, Pedagogická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave, 2. ročník, II. stupeň, sociálna pedagogika a vychovávateľstvo)

Aplikácia semi-projektívnej metódy Blob Tree testu v diagnostickej praxi sociálneho pedagóga

Výskumný projekt sa zameriava na aplikáciu semi- projektívnej metódy Blob Tree test v diagnostickej praxi sociálneho pedagóga. Hlavným cieľom je skúmať, akým spôsobom deti vo veku 11–12 rokov vnímajú seba samých a svoje rodinné prostredie, ako aj analyzovať rozdiely medzi prístupom psychológa a sociálneho pedagóga pri formulovaní inštrukcií, vedení rozhovorov a interpretácii výpovedí dieťaťa.
Výskum bude realizovaný prostredníctvom dokresľovania obrázka Blob Tree testu a pološtruktúrovaných rozhovorov vedených školským psychológom a sociálnym pedagógom. Výstupom projektu bude komparácia analýz oboch odborníkov, zameraná na identifikáciu rozdielov v ich prístupe k práci s touto diagnostickou metódou. Výsledky výskumu budú slúžiť ako východisko pre tvorbu odporúčaní pre sociálno-pedagogickú diagnostickú prax v súvislosti s využitím semi- projektívnej metódy Blob Tree test.

Kľučové slová: *Blob tree test, sociálno-pedagogická diagnostika, semi-projektívna metóda.*

Bc. Adriana Filipová

(Katedra pedagogických štúdií, Pedagogická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave, 2. ročník, II. stupeň, sociálna pedagogika a vychovávateľstvo)

Analýza činnosti občianskeho združenia zameraného na prácu s deťmi a mládežou z CDR ako východisko pre tvorbu peer metodickej príručky pre dobrovoľníkov

Príspevok je zameraný na predstavenie zámeru diplomovej práce teoreticko-empirického charakteru, ktorá sa venuje vzdelávaniu dobrovoľníkov v oblasti práce s deťmi a mládežou z centier pre deti a rodiny v konkrétnom občianskom združení Bublina. Cieľom diplomovej práce je identifikácia činností, problémov a výziev dobrovoľníkov, ktorí v reálnom živote pôsobia v pedagogických a nepedagogických profesiách. Prvé výsledky empirickej časti práce prinášajú prehľad činností občianskeho združenia Bublina z hľadiska obsahového

a tematického zamerania, foriem a metód práce, trvania činností, formy a frekvencie realizácie. Za zdroje dát pre obsahovú analýzu sme si vybrali výročné správy a projektové dokumentácie, ktoré boli doplnené rozhovorom so štatutárnou zástupkyňou združenia. Na doterajší postup výskumu nadväzuje realizácia pološtrukturovaných rozhovorov s dobrovoľníkmi občianskeho združenia Bublina a následná tvorba peer metodickej príručky, v ktorej sociálny pedagóg nachádza kompetenciu najmä v oblasti vzdelávania dobrovoľníkov.

Kľučové slová: *vzdelávanie dobrovoľníkov, centrá pre deti a rodiny, občianske združenie, sociálny pedagóg.*

Bc. Milena Fulajtárová

(Katedra pedagogických štúdií, Pedagogická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave, 2. ročník, II. stupeň, sociálna pedagogika a vychovávateľstvo)

Medzigeneračné vzťahy v perspektíve sociálnej pedagogiky: výskumné prístupy a možnosti intervencie

Súčasná spoločnosť je charakteristická dynamickými sociálnymi, kultúrnymi a technologickými zmenami, ktoré významne ovplyvňujú kvalitu a charakter vzťahov medzi jednotlivými generáciami. Vzťahy medzi starými rodičmi a vnúčatami sú v tomto kontexte často poznačené vzájomným neporozumením, rozdielnymi hodnotami a odlišným spôsobom vnímania sveta. Príspevok vychádza z diplomovej práce zameranej na problematiku medzigeneračných vzťahov z pohľadu sociálnej pedagogiky. Jeho cieľom je priblížiť teoretické východiská danej problematiky a poukázať na možnosti medzigeneračného učenia ako významného sociálno-pedagogického nástroja. Ťažisko príspevku spočíva v charakteristike výskumného zámeru, hlavných a čiastkových výskumných cieľov a rámcovo formulovaných výskumných otázok, ktoré smerujú k skúmaniu vzájomného vnímania generácií. Pozornosť je venovaná tomu, ako starí rodičia a vnúčatá reflektujú vlastnú generáciu a ako vnímajú generáciu druhej strany. Súčasťou je aj predstavenie plánovaného metodologického postupu empirického výskumu, ktorý je koncipovaný ako kombinácia kvantitatívnych a kvalitatívnych výskumných metód, konkrétne dotazníka a rozhovoru. Na základe očakávaných zistení bude v ďalšej fáze práce navrhnutý a realizovaný medzigeneračný program, zameraný na podporu porozumenia a spolupráce medzi generáciami, s dôrazom na možnosti jeho uplatnenia v sociálno-pedagogickej praxi.

Kľúčové slová: *medzigeneračné vzťahy, sociálna pedagogika, medzigeneračné učenie, starí rodičia a vnúčatá, výskumné prístupy, sociálno-pedagogická intervencia.*